

**UCHWAŁA NR XXVI/187/20
RADY MIEJSKIEJ W DOBREJ**

z dnia 3 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020, poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876), Rada Miejska w Dobrej uchwala:

§ 1. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021 - 2026 w treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrej

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dobrej

Tomasz Gil

Załącznik do uchwały Nr XXVI/187/20
Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 03.11.2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY DOBRA NA LATA 2021-2026

**CENTRUM PROFILAKTYKI
I REEDUKACJI „ATELIER”**

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	5
1.	METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	6
2.	KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	7
3.	UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	8
4.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	11
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBRA	13
1.	POŁOŻENIE	13
2.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	15
3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY	18
3.1.	<i>SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE</i>	18
3.2.	<i>RYNEK PRACY</i>	22
3.3.	<i>WYCHOWANIE I EDUKACJA</i>	23
4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	27
5.	KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	29
6.	OPIEKA ZDROWOTNA	32
7.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	33
8.	POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	33
8.1.	<i>WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI</i>	33
8.2.	<i>POMOC SPOŁECZNA</i>	36
8.3.	<i>ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</i>	42
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	43
1.	DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO.....	44
1.1.	<i>WSPIERANIE RODZINY</i>	44
1.2.	<i>WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH</i>	50
1.3.	<i>PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH</i> ...	60
1.4.	<i>PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE</i>	72
1.5.	<i>AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW</i>	80

3 SPIS TREŚCI

1.6. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	86
1.7. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	96
1.8. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	103
2. ANALIZA SWOT	106
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	110
4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	111
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	111
6. MONITORING	112
7. EWALUACJA	113
7.1. ZAKRES EWALUACJI.....	113
7.2. SPOSÓB EWALUACJI	113
7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI.....	113
7.4. OKRES EWALUACJI.....	114
8. OCENA RYZYKA	114
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE	115
V. BIBLIOGRAFIA	117
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	118
1. SPIS RYSUNKÓW	118
2. SPIS TABEL	118
3. SPIS WYKRESÓW	119

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miejski

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

KP – Komisariat Policji

CK – Centrum Kultury

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Dobra. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

---

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobra na lata 2021-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Dobra.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla gminy Dobra zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla Gminy jest przyjęta przez Radę Miejską gminy miejsko-wiejskiej Dobra Strategia Rozwoju Gminy Dobra. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki jej rozwoju społeczno-gospodarczego w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Gminy Dobra określa najogólniejsze wizje Gminy w przyszłości – pożądaną obraz do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2015-2020. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),

---

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

9 WPROWADZENIE

6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),

25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBRA

1. POŁOŻENIE

Gmina Dobra to gmina miejsko-wiejska położona w województwie wielkopolskim, w powiecie tureckim. Sąsiaduje ona z następującymi gminami: Przykona, Uniejów, Poddębice, Pęczniew, Warta, Goszczanów, Kawęczyn oraz Turek. Jej siedzibą jest miasto Dobra. Rozpatrując położenie Gminy pod względem geograficznym możemy stwierdzić, że znajduje się ona w obrębie wschodniej części makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Krajobraz Gminy definiują trzy spośród trzynastu mezoregionów tej niziny: Wysoczyzna Turecka zajmująca środkową i zachodnią część Gminy, Kotlina Kolska obejmująca północno-wschodnią część Gminy oraz Kotlina Sieradzka.

Rysunek 1. Położenie gminy Dobra na mapie Polski

Źródło: <https://www.google.com/maps/>

14 CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBRA

Gmina Dobra dzięki swojej lokalizacji posiada dogodnie połączenie komunikacyjne w stosunku do większych ośrodków miejskich. Od miasta Łodzi dzieli ją 70 km, a od Poznania 150 km. Ponadto przez Gminę przebiegają dwa istotne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 83 łącząca Turek z Sieradzem, a także droga wojewódzka łącząca Kalisz z Poddębicami.

Administracyjnie Gmina składa się z 27 sołectw: Chrapczew, Czajków, Długa Wieś, Dąbrowica, Januszkówka, Józefów, Linne, Łęg Piekarski, Mikulice, Miłkowice, Moczydła, Ostrówek, Piekary, Potworów, Rzechta, Rzymisko, Rzymisko BG, Skęczniew, Stawki, Stefanów, Strachocice Kol, Strachocice Wieś, Szymany, Ugory, Wola Piekarska, Zagaj, Żeronice.

Gmina obejmuje powierzchnię 132 km², co stanowi 14,18% powierzchni powiatu tureckiego. Charakterystyczną cechą Gminy jest duży udział gruntów rolnych, które według danych z 2002 roku stanowią 70% całkowitej powierzchni terenu, natomiast użytki leśne zajmują 16,2% jej powierzchni. Poniżej przedstawiona została mapa gminy Dobra.

Rysunek 2. Mapa gminy Dobra

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Dobra_\(gmina\)#/media/Plik:Lub_Turecki_Dobra.png](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dobra_(gmina)#/media/Plik:Lub_Turecki_Dobra.png)

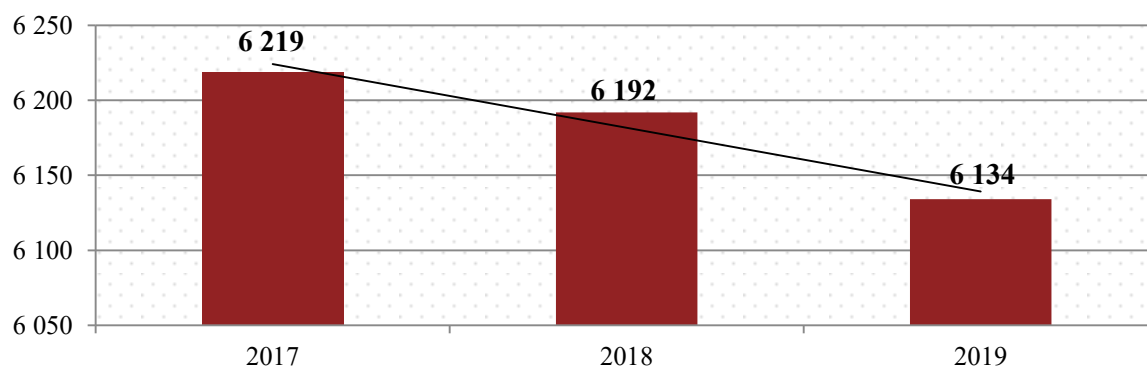

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Dobra zamieszkują 6 134 osoby (stan na 31.12.2019 roku), spośród których 1 359 osób mieszka w mieście Dobra, a pozostałą część stanowią mieszkańcy terenów wiejskich. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy kształtuje się na zróżnicowanym poziomie. Najmniejsza ilość osób zamieszkuje sołectwo Moczydła – 69 osób, natomiast najwięcej miasto Dobra – 1359. Poza obszarem miejskim, najbardziej zaludnione jest sołectwo Skęczniew – 471 mieszkańców, następnie Mikulice – 360, Długa Wieś – 307 oraz sołectwo Rzymsko – 312. W stosunku do roku 2017, liczba mieszkańców gminy Dobra zmalała, jednak wartość spadkowa kształtuje się na poziomie zaledwie 1%. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest trend spadkowy w tym zakresie. Liczba mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2017-2019 zaprezentowana została na poniższym wykresie.

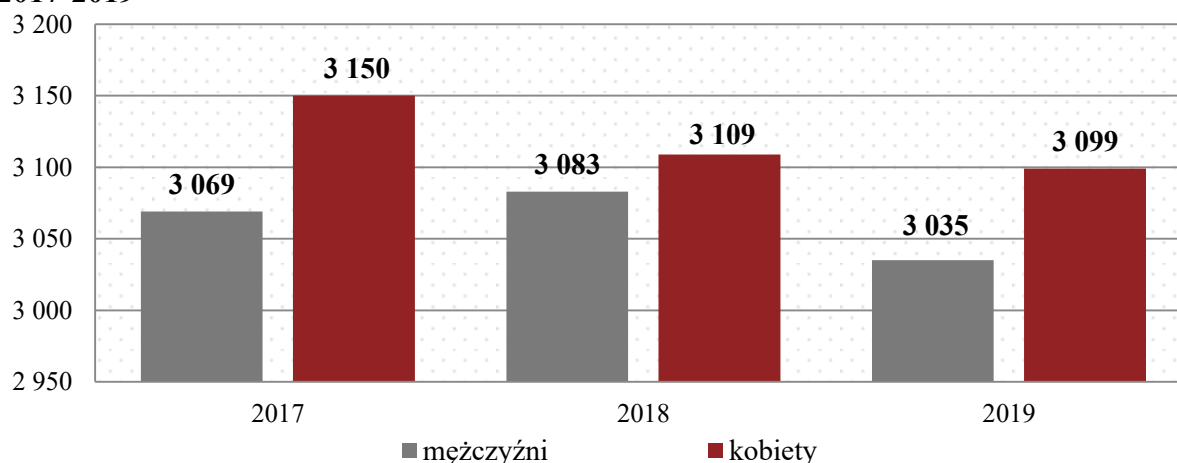
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Dobra w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Dobra jest mniejsza niż liczba kobiet, które stanowią 50,5% ogólnej liczby ludności (3 099), natomiast mężczyźni 49,5% (3 035 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 102, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

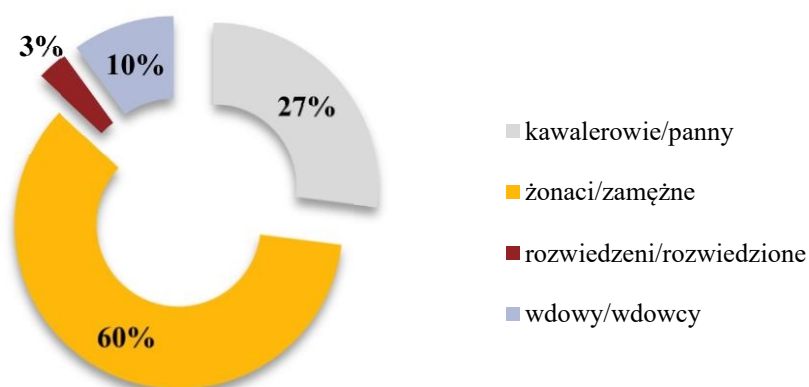
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Dobra na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Mieszkańcy gminy Dobra zawarli w 2019 roku 24 małżeństwa co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostało zawartych 3,9 małżeństw. Jest to znacznie mniej w stosunku do wartości dla województwa wielkopolskiego, a także dla całej Polski. W stosunku do 2017 roku możemy zauważyć spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności.

Stan cywilny mieszkańców Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 27,1% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 60,1% żyje w małżeństwie,
- 3,2% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 9,5% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Dobra według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Dobra ujemny i wynosi -34 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -5,50 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -1,4. Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w gminie Dobra był zawsze ujemny. Najmniejszy odnotowany został w przedmiotowym roku kiedy to wynosił -34, natomiast największy w 2017 roku, gdy jego wartość wynosiła -20.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	53	47	60
zgony	73	78	94
przyrost naturalny	-20	-31	-34

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Dobra według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 15,5% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 62,3% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64;
- 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (w przypadku kobiet jest to 59 lat i więcej, a w przypadku mężczyzn 64 lata i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Dobra. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, a odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	19,0	18,9	18,7
wiek produkcyjny	60,7	60,1	59,5
wiek poprodukcyjny	20,3	21,0	21,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

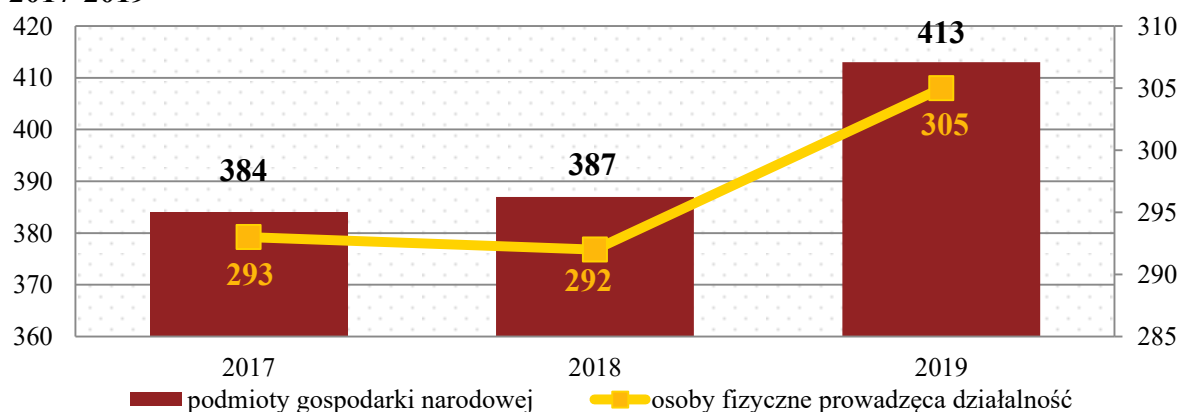

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Gmina Dobra jest gminą rolniczo-przemysłową z nastawieniem na przemysł rolno-spożywczy. Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Dobra na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 413 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 305. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 292, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 387. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Dobra ulegała wzrostowi.

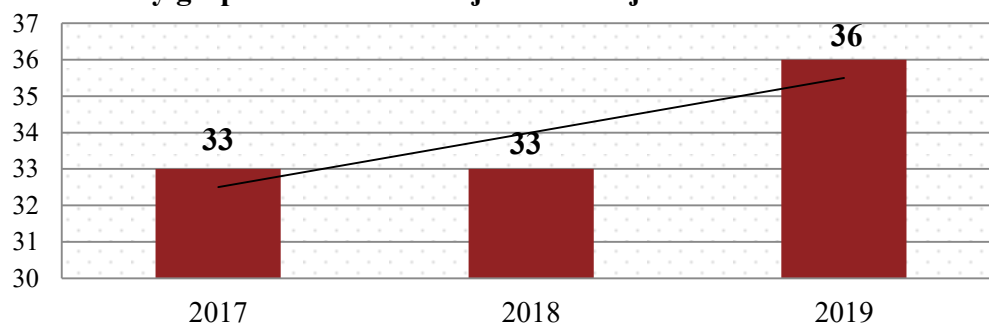
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowanych zostało 36 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do dwóch poprzednich lat oznacza to wzrost o 3 podmioty, Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Dobra według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 401 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 9. Na terenie Gminy funkcjonują 3 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników, natomiast nie ma żadnych dużych przedsiębiorstw zatrudniających 250-999 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Dobra według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie gminy Dobra funkcjonują różnorodne zakłady produkcyjne, do których należą m.in.: fabryki okien z PCV, zakłady konfekcji sportowej, rozlewnia wód, piekarnie, ubojnie oraz masarnie.

Do największych przedsiębiorstw działających w Gminie należą:

- Stacja paliw oraz elektrownia wiatrowa,
- MCKEEN-BEEF Ubojnia Sp. Z o.o. Linne
- Elektrownia wiatrowa w Żeronicach,
- Zakład Mięсны „Smoliński” w Długiej Wsi,
- Firma POLSTYR PHH – producent styropianu w Miłkowicach,
- Firma MILKOP – włókiennictwo i usługi,
- Firma FARPOL – PPH w Chrapczewie,
- Firma CIANO – wytwórnia napojów gazowanych,
- Firma LANGAZ-LANKO w Dobrej – produkcja drzwi i okien, handel gazami płynnymi,

- Firma PETECKI w Chrapczewie – produkcja okien i drzwi,
- Zakład Cukierczno-Piekarski MARK w Dobrej – produkcja pieczywa i wyrobów ciastkarskich,
- Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowo-usługowe VIGO w Dobrej,
- Przedsiębiorstwo wielobranżowe MAR-BUD w Rzymisko – budownictwo.

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

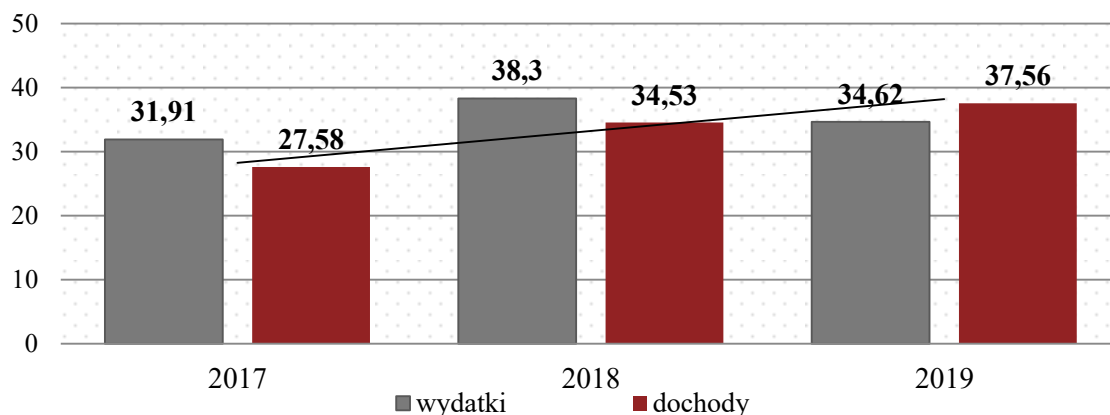
- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową, natomiast poziom wydatków kształtował się na zróżnicowanym poziomie. Analizując poziom wydatków gminy Dobra w ostatnim roku, w stosunku do 2017 roku nastąpił ich wzrost, jednak w porównaniu do 2018 roku odnotowano niewielki spadek w tym

zakresie. Możemy zauważyć, że w latach 2017-2018 to wydatki Gminy przewyższały jej dochody, a w 2019 roku nastąpiła zmiana – dochody przewyższały wydatki o 8%.

Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

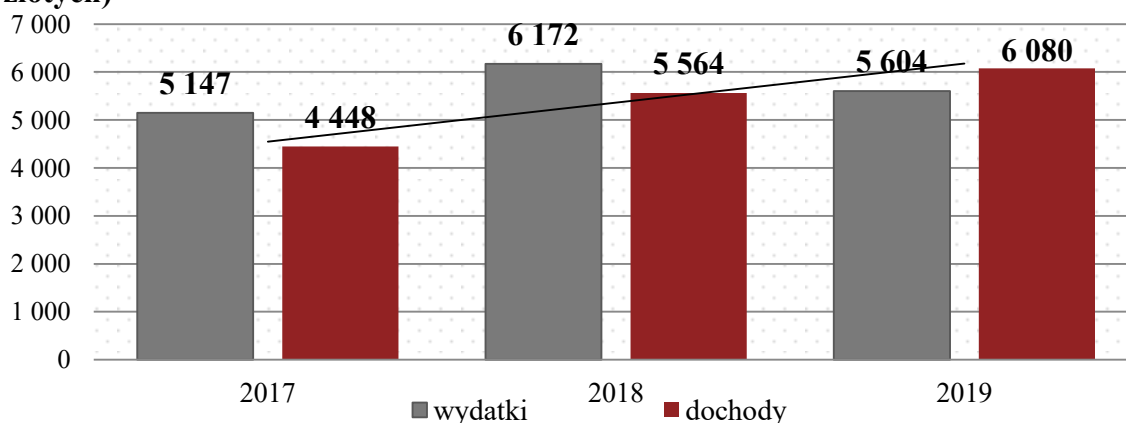

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2017 roku zrealizowano wydatki sfinansowane ze środków europejskich w kwocie 270 371,78 zł, w 2018 roku w kwocie – 1 415 601,92 zł, w 2019 roku w kwocie 5 715 380,61 zł.

Dochody Gminy w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 6 080 złotych. Wydatki Gminy w przedmiotowym roku, kształtowały się na niższym poziomie – 5 604 złotych. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

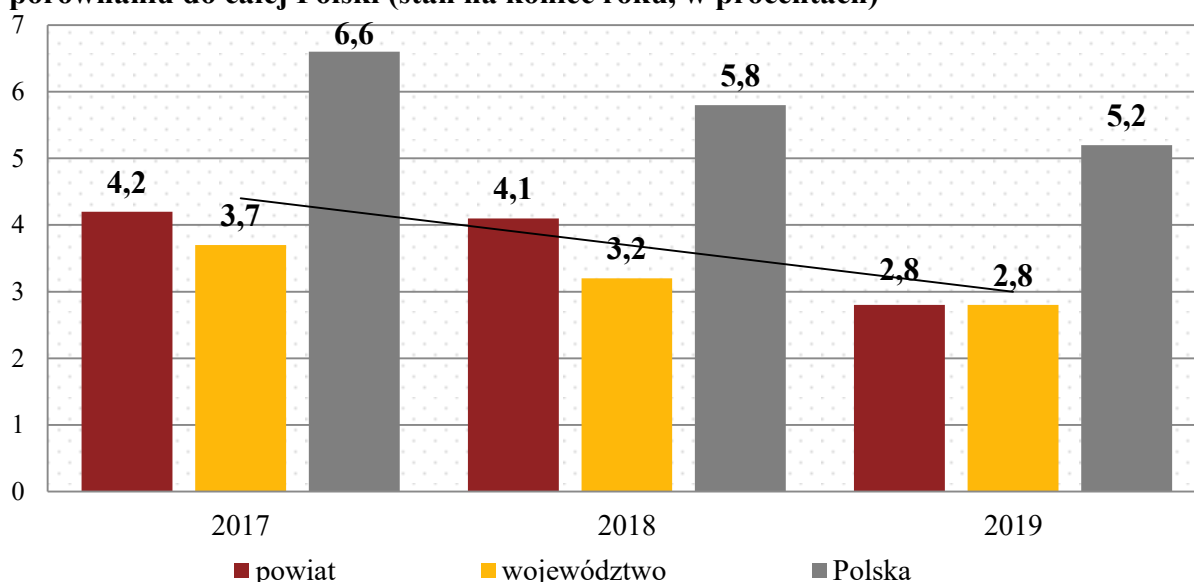

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie tureckim. W 2019 roku wynosiła ona 2,8%, a więc osiągnęła równowartość stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim, tym samym stanowiąc znacznie mniejszą wartość w porównaniu do całej Polski. Od 2017 roku stopa bezrobocia w powiecie tureckim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie tureckim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

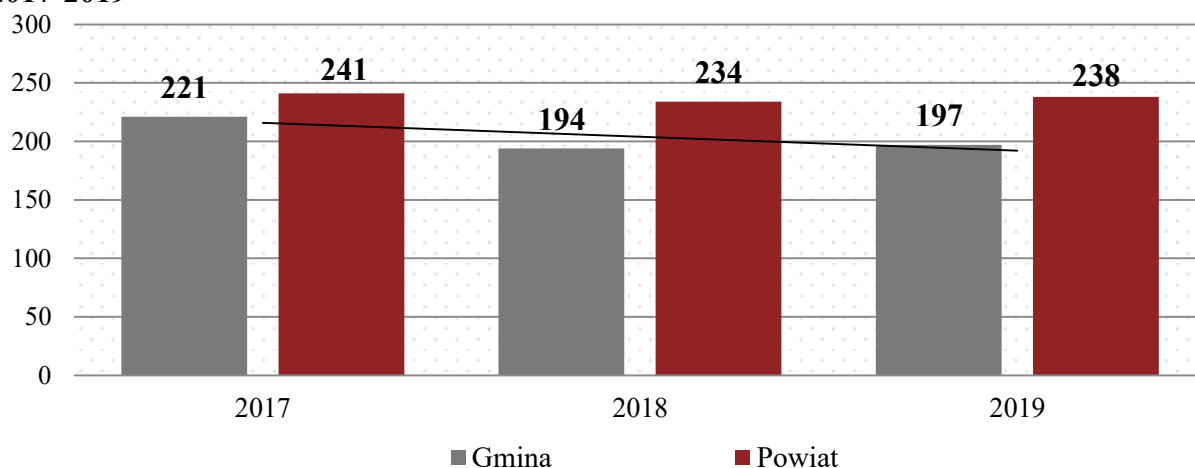

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Dobra na 1000 mieszkańców pracowało 197 osób⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 1 207. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet jest większy od odsetka zatrudnionych mężczyzn o 8 pp. Kobiety stanowiły bowiem 54% wszystkich pracujących (651 osób), natomiast mężczyźni 46% (556 osób).

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

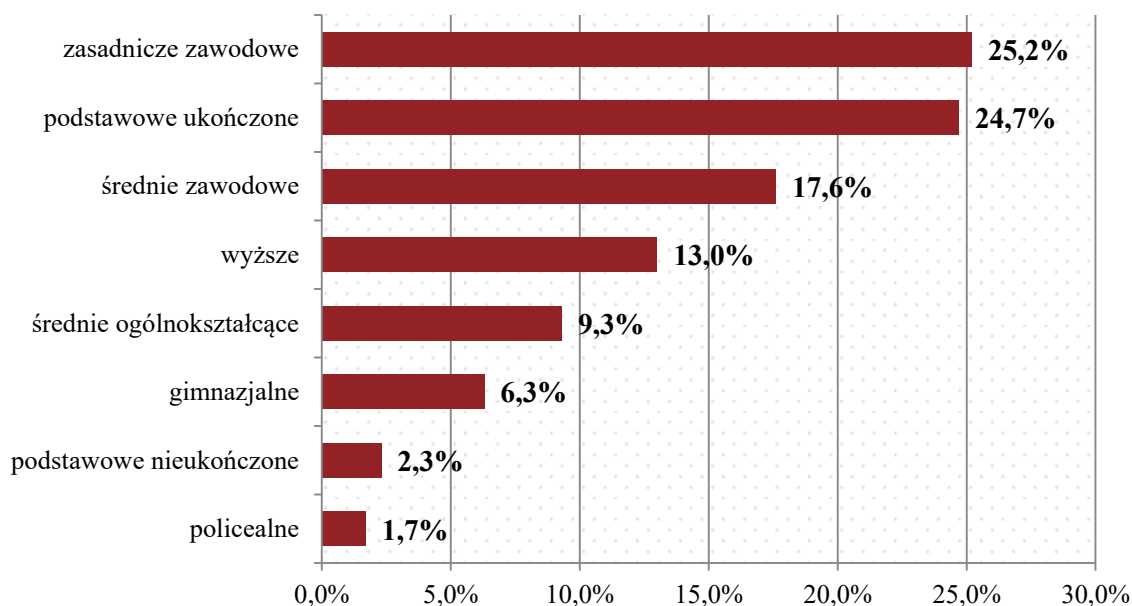
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Dobra przedstawia się następująco:

- 13,0% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 1,7% wykształcenie policealne,
- 9,3% średnie ogólnokształcące,
- 17,6% średnie zawodowe,
- 25,2% zasadnicze zawodowe,
- 6,3% gimnazjalne,
- 24,7% podstawowe ukończone,
- 2,3% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

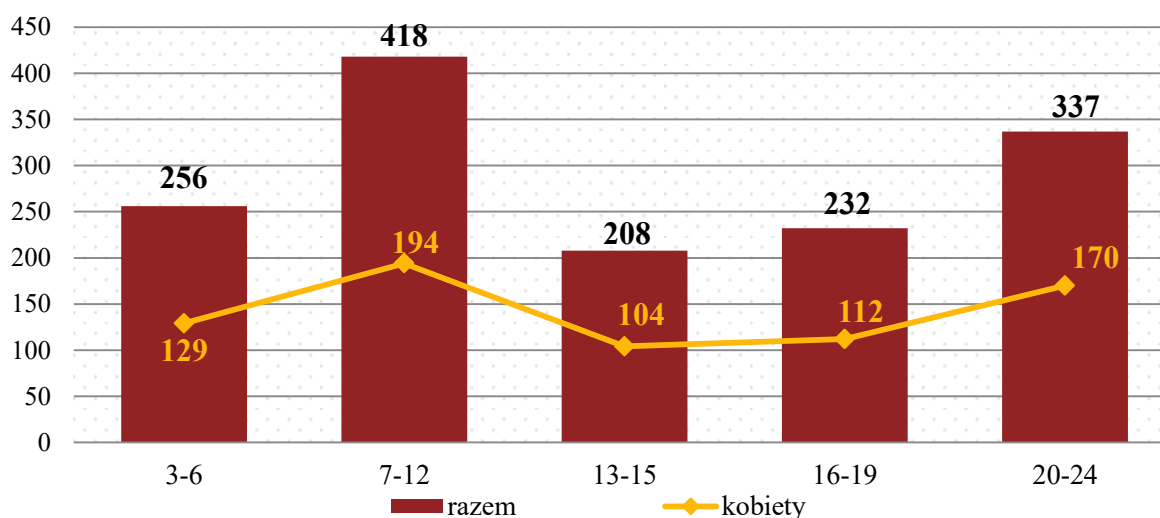
W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego, mieszkańcy gminy Dobra mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,9%) oraz zasadnicze zawodowe (18,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,6%) oraz podstawowe ukończone (22,3%).

Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 1 451 mieszkańców gminy Dobra. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (418 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (337 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (256 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

25 CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBRA

Na terenie gminy Dobra funkcjonują następujące publiczne przedszkola i oddziały przedszkolne prowadzone przez Gminę:

- Przedszkole Samorządowe w Piekarach,
- Przedszkole Samorządowe w Dobrej.

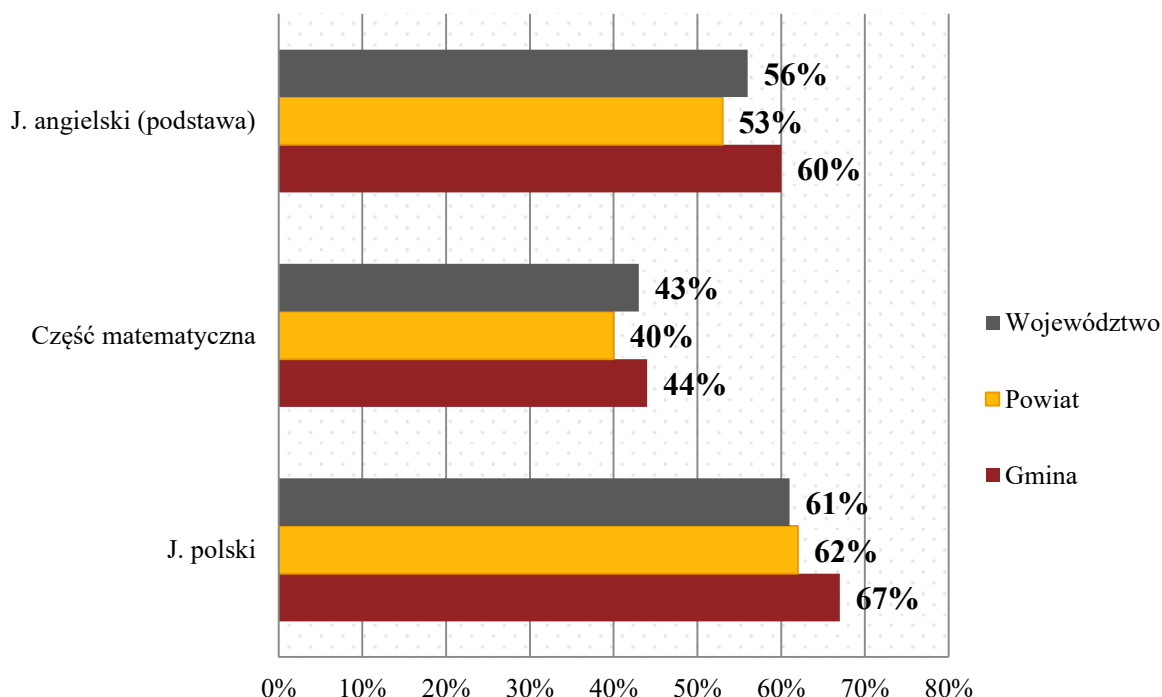
Gminną sieć szkół podstawowych obejmują dwie szkoły:

- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dobrej,
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Piekarach.

Od 2020 roku w zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się jeden żłobek samorządowy działający przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrej.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Dobra, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali z wszystkich przedmiotów lepsze wyniki, niż uczniowie z całego województwa i powiatu. Absolwenci szkół podstawowych z gminy Dobra otrzymali najwyższe wyniki z egzaminu z języka polskiego, natomiast najsłabsze z części matematycznej.

Wykres 12. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa

Źródło: Raport o stanie Gminy za 2019 rok

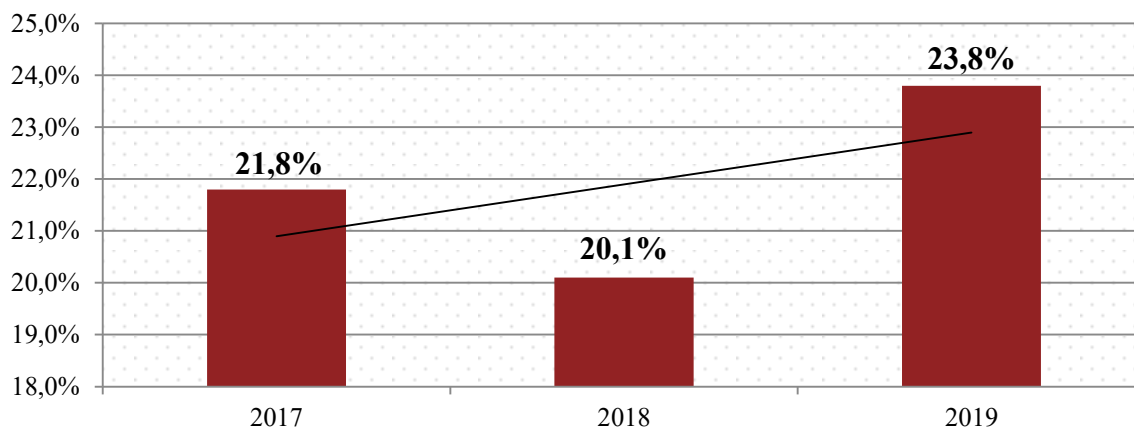
Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 6 982 159,23 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 7 726 836,10 zł, natomiast w 2019 roku Gmina poniosła wydatki z tym związane w wysokości 8 224 100,55 zł.

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków Gminy. Jednocześnie możemy zauważyć wzrost udziału wydatków na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. W 2017 roku wydatki te stanowiły 21,87%, w 2018 roku – 20,1%, natomiast w 2019 roku – 23,75% wszystkich wydatków Gminy. W porównaniu do roku 2017 nastąpił wzrost o 1,88 pp.

⁶ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

Wykres 13. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Dobra to łącznie 1 914 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku), w tym 3 nieruchomości to lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 81,5 m², co jest równoważnością przeciętnej powierzchni mieszkań w całym województwie wielkopolskim. Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań. Liczba lokali socjalnych w przedmiotowych latach utrzymywała się na takim samym poziomie i wynosiła 3.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
liczba mieszkań	1 902	1 905	1 914
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	81,2	81,3	81,5
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	124	74	73
liczba lokali socjalnych	3	3	3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

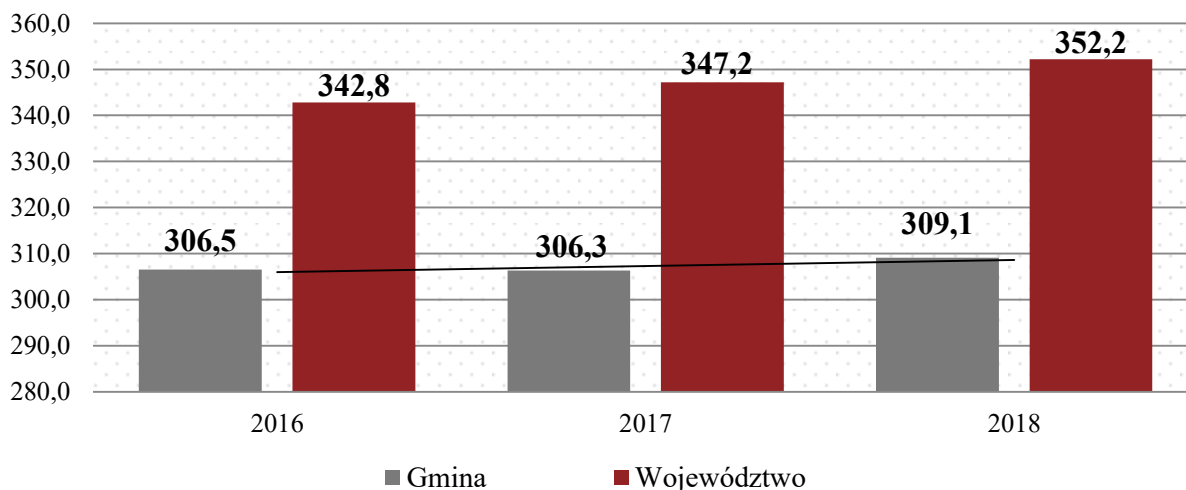
Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w gminie Dobra, jest nieco mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie wielkopolskim. W Gminie jest to 309,1 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 352,2. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2018 liczba mieszkań przypadających

na 1000 mieszkańców w gminie Dobra wzrosła w niewielkim stopniu. Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2016-2018 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie oraz województwie lubelskim w latach 2016-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w mieście Dobra i na terenach wiejskich Gminy według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2018 roku przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg stanowią 94,8% wszystkich mieszkań w mieście Dobra oraz 88,2% mieszkań na terenach wiejskich Gminy. Mieszkania wyposażone w łazienkę – 82,3% w mieście, a 67,3% na terenach wiejskich. Natomiast wyposażone w centralne ogrzewanie stanowią 73,2% wszystkich mieszkań w mieście Dobra oraz 52,7% mieszkań na terenach wiejskich.

Tabela 4. Instalacje techniczno-sanitarne w mieście i na terenach wiejskich w gminie Dobra na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach)

rodzaj instalacji	2016		2017		2018	
	miasto Dobra	tereny wiejskie	miasto Dobra	tereny wiejskie	miasto Dobra	tereny wiejskie
wodociąg	94,8	88,2	94,8	88,2	94,8	88,2
łazienka	82,2	67,1	82,2	67,2	82,3	67,3
centralne ogrzewanie	73,0	52,4	52,5	52,5	73,2	52,7

Źródło: <https://bdll.stat.gov.pl>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi Centrum Kultury w Dobrej, które zostało utworzone w 1989 roku, i które do 2010 roku nosiło nazwę Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Dobrej. Do celów jego działalności zaliczyć można:

- wypromowanie wizerunku Centrum jako instytucji ważnej dla Gminy i regionu oraz całego kraju,
- stworzenie oferty programowej Centrum elastycznej i otwartej na nowe inicjatywy i trendy kulturowe w oparciu o dotychczasowe doświadczenia i diagnozę potrzeb kulturalnych,
- zwiększenie atrakcyjności, jakości i dostępności oferty Centrum Kultury poprzez rozwijanie współpracy w partnerstwach,
- wykreowanie wizerunku Centrum jako instytucji posiadającej kadrę otwartą na rozwój,
- zróżnicowanie źródeł finansowania na realizację zamierzeń programowych.

Mieszkańcy Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez Centrum różnorodnych sekcjach, klubach, wystawach, imprezach i wydarzeniach kulturalnych. CK prowadzi sekcje plastyczną, rytmiczną, wokalną, dwie sekcje taneczne (balet i taniec nowoczesny), Społeczne Ognisko Muzyczne, Klub brydżowy oraz Koło teatralne w postaci warsztatów wokально-aktorskich.

Ponadto w Centrum działają dwie grupy artystyczne zrzeszające Seniorów:

- Zespół Śpiewaczy „Serenada”,
- Zespół Śpiewaczy „AleBabki”.

Przy Centrum działa również Orkiestra Dęta OSP Dobra-Żeronice, która integruje ze sobą wszystkie pokolenia Gminy.

W ramach swojej działalności CK zajmuje się organizacją różnorodnych wydarzeń kulturalnych: happeningów, koncertów, wystaw, wyjazdów do kina i teatru. Oprócz tego, zajmuje się popularyzacją książki i czytelnictwa oraz organizuje tematyczne warsztaty, wykłady i spotkania z twórcami oraz artystami, a także wyjazdy do kina i teatru.

Na terenie Gminy cyklicznie odbywają się również różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, festiwale i konkursy organizowane przez Centrum Kultury. Należą do nich:

- obchody Dni Dobrej oraz dożynki gminne,
- organizacja sztabów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz koncertu finałowego WOŚP,
- Dzień Kobiet,
- Powiatowy Konkurs Przedszkolaków „Śpiewam i maluję”,
- Karnawałowa Biesiada Seniorów,
- Eliminacje Gminnych Konkursów Recytatorsko-Plastycznego „Czerwieńcie, zieleńcie się słowa,”
- Wieczór Kupały,
- Andrzejki,
- akademie rocznicowe,
- koncert kolęd uczniów Społecznego Ogniska Muzycznego i kół wokalnych,
- gminne obchody Dnia Strażaka,
- organizacja szaławikowych zawodów wędkarskich,

Upowszechnianiem wiedzy i kultury w gminie Dobra zajmuje się ponadto, działająca w strukturach Centrum Kultury - Gminna Biblioteka Publiczna. Zajmuje się ona rozpoznawaniem, rozwijaniem oraz zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych, edukacją i przygotowaniem małych dzieci do wczesnych kontaktów z książką i biblioteką, pomocą w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów, a także ochroną i zachowaniem zbiorów dla przyszłych pokoleń. Biblioteka organizuje również wystawy, spotkania autorskie, konkursy literackie i lekcje biblioteczne. Od 2006 roku działa w niej Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej, które powstało w ramach programu Ministerstwa Edukacji Narodowej i zostało częściowo sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednym z jego głównych celów było podnoszenie jakości i dostępności kształcenia poprzez promocję wykorzystania nowoczesnych technologii w oświacie. W ramach ICIM w bibliotece działają 4 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz urządzenie wielofunkcyjne, z których korzystać mogą zarówno nauczyciele, jak i uczniowie oraz ich rodzice.

Położenie gminy Dobra jest jednym z najpiękniejszych w Powiecie Tureckim z uwagi na cenne walory przyrodniczo-historyczne oraz Zbiornik Jeziorsko, który może w pełni usatysfakcjonować zwolenników wypoczynku nad wodą, amatorów sportów wodnych, myśliwych i wędkarzy. Przepiękne kompleksy leśne, starorzecza Warty, fragmenty doliny Teleszyny, parki dworskie oraz szereg cennych zabytków uzupełniają walory Gminy.

Źródło: <https://powiat.ture.pl/terr/gmina-dobra/>

Na obszarze Gminy znajdują się dobre warunki dla turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej, wędkarstwa i grzybobrania. Na atrakcyjność obszaru i potencjał do rozwoju turystycznego wpływa również szeroki dostęp do lasów, rzek, liczna architektura zabytkowa i sakralna, a nade wszystko znajdujący się na terenie Gminy Zbiornik Jeziorsko.

Przez teren gminy Dobra przebiegają 3 szlaki turystyczne:

- Nadwarciański Szlak Rowerowy o charakterze regionalnym, należący do systemu głównych tras rowerowych Wielkopolski. Szlak rozpoczyna się w Mosinie i kończy na tamie Zbiornika Jeziorsko. Na terenie Gminy, szlak prowadzi przez trzy miejscowości położone nad Wartą i liczy 10 km długości z całego 250-cio kilometrowego szlaku.
- Dydaktyczna ścieżka rowerowa Panorama biegnąca 14-kilometrowym odcinkiem przez siedem miejscowości należących do gminy Dobra.
- Szlak kajakowy na Warcie przebiegający przez Gminę 1,5-kilometrowym odcinkiem. Szlak prowadzi wzdłuż Warty od Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej do Pradoliny Toruńko-Ebserwaldzkiej.

Baza noclegowa Gminy obejmuje:

- 50 miejsc noclegowych w Ośrodku Wypoczynkowo-Żeglarskim RAFA, który oprócz miejsc w domkach letniskowych posiada także pole namiotowe i kempingowe,

- 22 miejsca noclegowe w zajeździe ZAPIECEK,
- Miejsca noclegowe w 4 gospodarstwach turystycznych w miejscowości Dąbrowa (20 miejsc), Miłkowice (10 miejsc), Moczydła (4 miejsca) oraz w miejscowości Żeronice (25 miejsc).

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie składa się z następujących obiektów:

- 2 przystani wodnych: Port RGZW i przystań żeglarska RAFA w Kościankach,
- stadionu sportowy w Dobrej,
- wielofunkcyjnego boisko „Orlik,
- hali sportowej w Długiej Wsi,
- sali gimnastycznej w Dobrej działającej przy Zespole Szkół,
- boiska sportowego w Dobrej działającego przy Zespole Szkół,
- kortów tenisowych w Skęczniewie,
- boiska do piłki koszykowej i siatkówki plażowej w Dobrej,
- placów zabaw.

Do klubów sportowych działających w 2019 roku na terenie Gminy należy Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „WICHER” w Dobrej, Stowarzyszenie Sportowe „Zalew” oraz Stowarzyszenie Sportowe „MIŁKOWICE”, których celem jest upowszechnianie kultury fizycznej wśród lokalnej społeczności oraz organizacja życia sportowego Gminy.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Dobra usługi świadczą dwie placówki w Dobrej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej CYRULIK,
- Praktyka Lekarzy i Specjalistów FENIKS s.c. Bogacki.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Dobra w 2018 roku na 1 przychodnię przypadało 3 096 mieszkańców. Jest to wartość większa o 29% od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 2 403. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 4,2 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co stanowi mniejszą wartość w stosunku do całego powiatu tureckiego.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 403	3 096
przychodnie	35	2
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,2	4,2

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019*

W Gminie działalność prowadzi także Centrum Rehabilitacji „Ani-Med” wykonujące fizjoterapię ambulatoryjną, działające w ramach NFZ.

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Dobra o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Komisariatu Policji w Dobrej.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia trzynaście Ochotniczych Straży Pożarnych działających w formie stowarzyszeń. Większość jednostek posiada odpowiednie wykształcenie oraz specjalistyczny sprzęt do walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz realizacji zadań związanych z ratownictwem technicznym, medycznym, wysokościowym, chemiczno–ekologicznym, poszukiwawczo-ratowniczym i wodnym.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁷. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań

⁷ <https://poradnik.ngo.pl/>

międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej"⁸. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁹.

Na obszarze gminy Dobra funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Do organizacji działających na terenie Gminy należą:

- Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy WICHRER w Dobrej,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dobroskiej,
- Stowarzyszenie Odnowa i Rozwój Żeronic,
- Stowarzyszenie Rozwój Miejscowości Skęczniew RAZEM ŁATWIEJ w Skęczniewie,
- Stowarzyszenie Rodziców Na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piekarach „Szkola z Przyszłością”,
- Stowarzyszenie Sportowe „Miłkowice”,
- Koło Łowieckie Nr 13 „SZARAK”,
- Stowarzyszenie Domu Pomocy Społecznej „RAZEM” w Skęczniewie,
- Stowarzyszenie „Druga młodość”,
- Stowarzyszenie „ZAGRAJ” w miejscowości Zagaj,
- Stowarzyszenie Sportowe „Zalew”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Mikulice i Stefanów „Dąb”,
- Nieformalna Grupa Młodzieżowa „miCOOLice”,
- Liga Obrony Kraju – Koło w Dobrej,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых SEKCJA 8 w Dobrej Oddział Turek,
- Stowarzyszenie „Lepsza Gmina”,
- Koła Gospodyń Wiejskich funkcjonujące w takiej miejscowościach jak: Rzymско, Skęczniew, Strachocice-Kolonia, Strachocice, Potworów, Piekary,

⁸ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

⁹ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

Miłkowice, Długa Wieś, Czajków, Chrapczew, Linne, Rzechta, Mikulice, Ostrówek, Żeronice.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Gminy Dobra z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020* zatwierdzonym uchwałą Nr XIV/115/19 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 14 listopada 2019 roku.

Głównym celem programu jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy poprzez stwarzanie im możliwości i warunków uczestnictwa w życiu publicznym. Do celów szczególności należy natomiast:

- promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców Gminy;
- racjonalne i efektywne wykorzystanie publicznych środków finansowych;
- tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji pozarządowych, powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich;
- wzmocnienie potencjału organizacji,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę,
- prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej wspólnych działań oraz tworzenie wspólnych projektów na rzecz mieszkańców gminy Dobra.

Priorytetowymi zadaniami Gminy przeznaczonymi do realizacji przez organizacje pozarządowe w 2020 roku stanowią:

- wspieranie oraz upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa;
- ochrona dóbr kulturowych i dziedzictwa narodowego;
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- rewitalizacja;
- pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.¹⁰

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MGOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje

¹⁰ *Programie współpracy Gminy Dobra z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020* (uchwała Nr XIV/115/19 Rady Miejskiej Dobra z dnia 14 listopada 2019 roku).

całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Dobra jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Według *Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej* zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej w Dobrej Nr XIV/126/16 z dnia 10 marca 2016 roku, celem jego działalności jest:

1. umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
3. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
4. zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.¹¹

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

¹¹ *Statut Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej* (uchwała Rady Miejskiej w Dobrej Nr XIV/126/16 z dnia 10 marca 2016 roku).

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.);
- ustawy Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2019 r, poz. 1111 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (Dz.U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

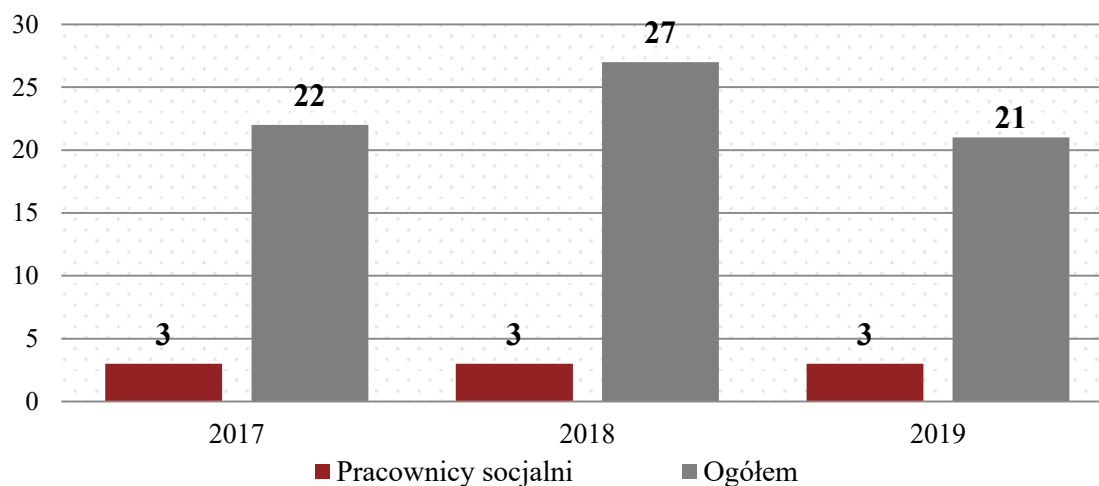
W 2019 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 2 212 061,15 zł. W 2018 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 2 092 801,63 zł, natomiast w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 1 803 024,84 zł.

Na koniec 2019 roku w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrej zatrudnionych było 21 pracowników, w tym kierownik oraz 3 pracowników socjalnych. W latach 2017-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się

na stałym poziomie, natomiast kadra OPS w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 6 pracowników. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

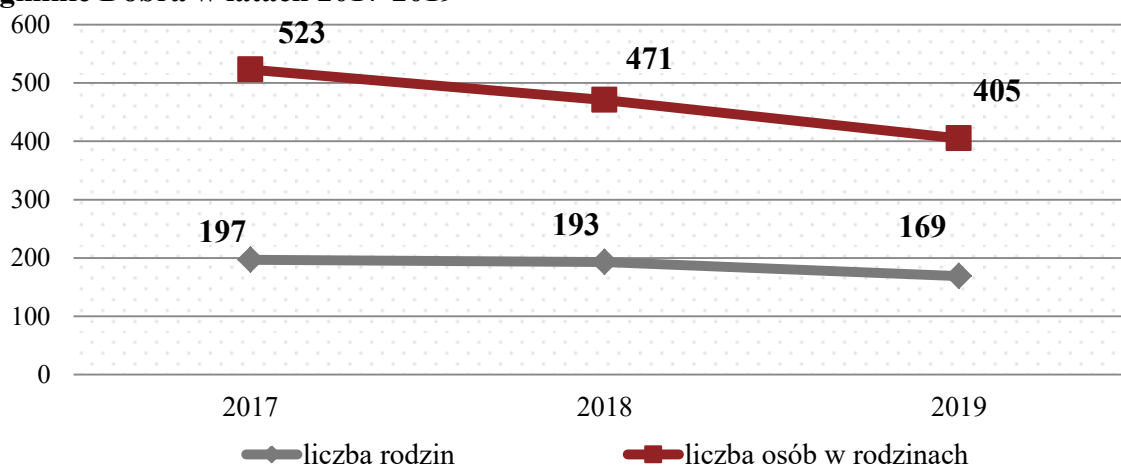
Wykres 15. Kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dobra uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystały 169 rodzin – to o 24 rodziny mniej niż w 2018 roku, a o 28 rodzin mniej niż w 2017 roku. W stosunku do 2017 roku zmalała również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 16. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Dobra w latach 2017-2019

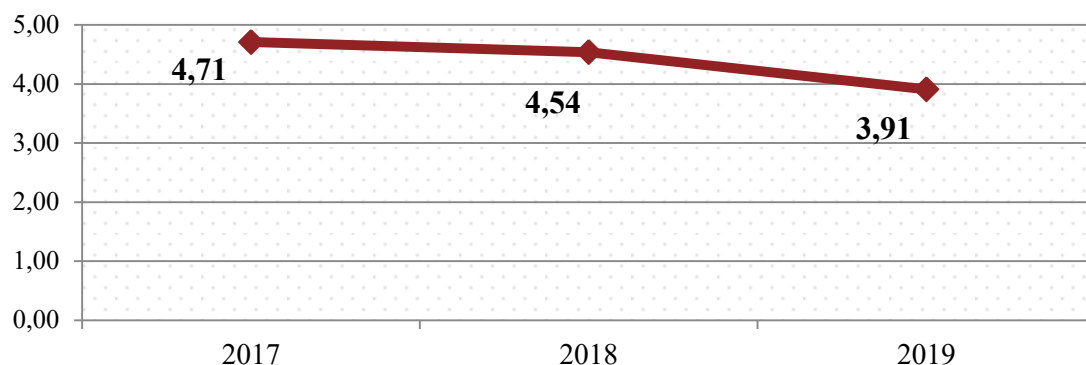

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 4,71% w 2017 roku, do 3,91% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najczęściej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, jednak osoby wieku 0-17 lat również stanowiły znaczną część ogółu. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było nieco więcej niż kobiet (liczba kobiet - 126, liczba mężczyzn – 140).

Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	0	0	129	62	110	54
produkcyjny	162	80	122	50	112	40
poprodukcyjny	131	45	49	36	44	32
łącznie	293	125	300	148	266	126

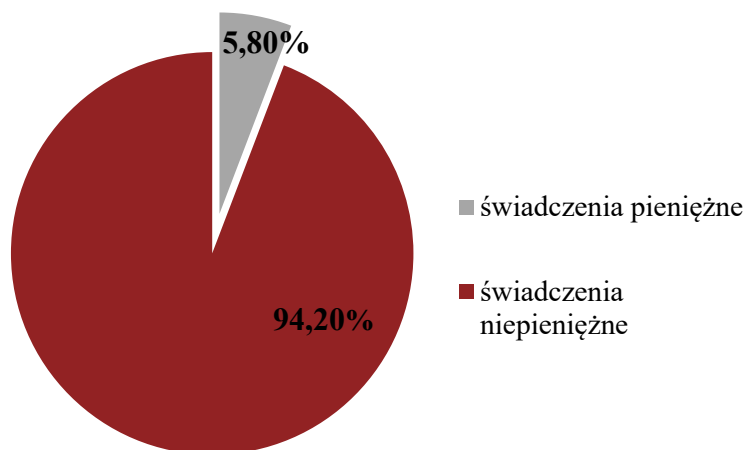
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017,2018 i 2019 rok

W 2019 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 114 osobom (łącznie 932 świadczenia), natomiast w formie świadczeń niepieniężnych – 136 osobom (łącznie 15 150 świadczeń).

W 2019 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom gminy Dobra stanowiły 5,80% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne – 94,20%. Dane statystyczne w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2017, w 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmalała z 224 w 2017 roku do 137 w 2019 roku. Oznacza to spadek o 39%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku wskazują na to, iż to więcej mężczyzn jest długoletnimi beneficjentami pomocy – stanowili oni 58% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, natomiast kobiety - 42%.

Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć

płeć	2017	2018	2019
kobiety	109	69	57
mężczyźni	115	102	80
ogółem	224	171	137

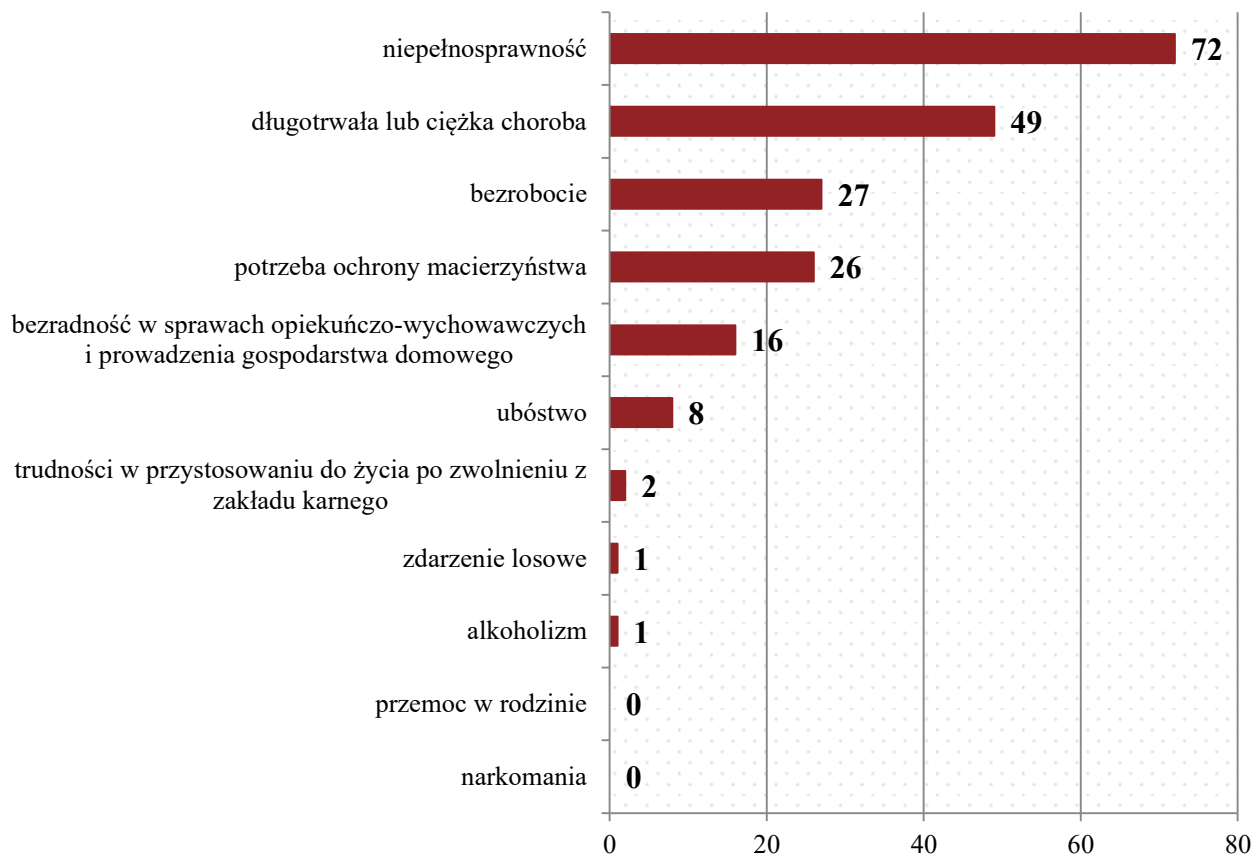
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Dobra była niepełnosprawność - z tego powodu pomoc otrzymały 72 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się długotrwała lub ciężka choroba (49 rodzin), natomiast na trzecim – bezrobocie (27 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także potrzeba ochrony macierzyństwa (26 rodzin)

oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Należy podkreślić fakt, iż w roku przedmiotowym żadna z rodzin nie otrzymała świadczeń z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Wykres 20. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019. W 2018 roku przeprowadzono je z 283 rodzinami, natomiast w 2019 z 194 rodzinami co oznacza spadek o 32%. Analizując liczbę rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć jej spadek.

Tabela 7. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019

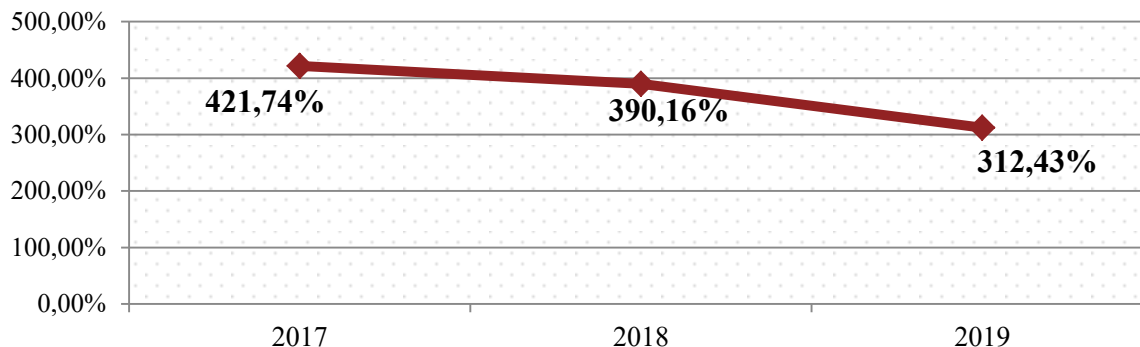
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	561	561	399
liczba rodzin	283	283	194
liczba osób w rodzinach	604	604	448

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 312,43%. W stosunku do roku 2017, wskaźnik ten diametralnie zmalał – różnica kształtuje się na poziomie 109,31 pp.

Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Dobra. Należą do nich:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miejski,
- Komisariat Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe i świetlice wiejskie,
- ośrodki zdrowia,
- Punkt Konsultacyjny,
- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT¹²,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Dobra.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹² Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Cel strategiczny:

Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej służącej rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Dobra,

POPRZEZ:

Systematyczne monitorowanie i identyfikację problemów społecznych oraz podejmowanie adekwatnych działań interwencyjnych, rozwiązujących zdiagnozowane problemy w Gminie,

TAK ABY:

Wdrażane działania wykorzystywały potencjał dostępnych zasobów oraz były odpowiednie wobec charakteru i skali problemów.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,

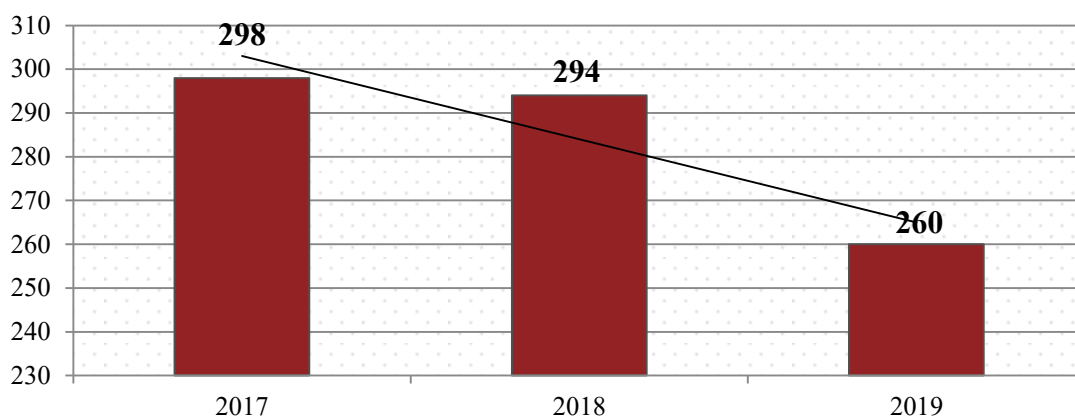
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 260 rodzin, czyli o 12% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 13% mniej niż w roku 2017. W latach 2017-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 22. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystały średnio 482 rodziny, w 2018 roku – 437 rodzin, natomiast w 2019 roku – 429 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił spadek liczby rodzin pobierających to świadczenie o 11%.

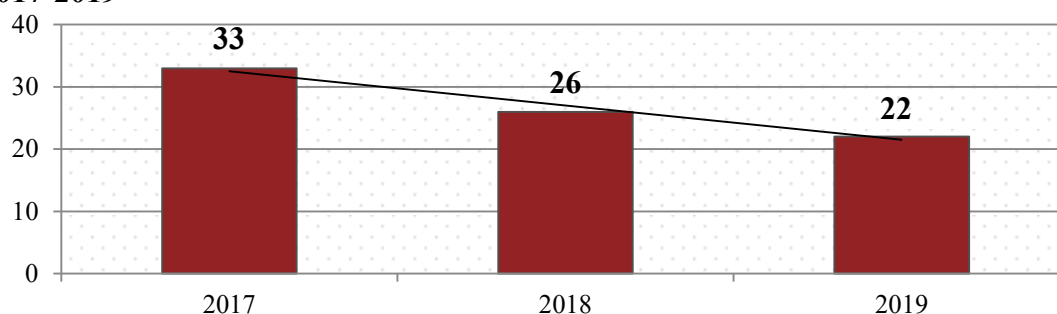
Wykres 23. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	482	437	429
kwota świadczeń (w złotych)	4 762 288,00	4 451 644,00	5 327 336,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 22 osoby, co oznacza spadek w stosunku do 2017 roku o 33%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

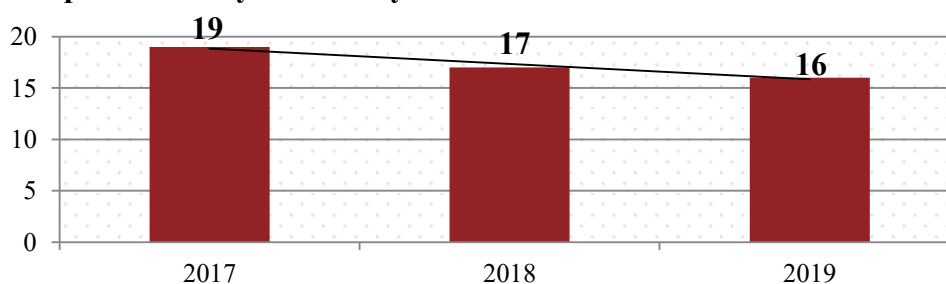
Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 19 rodzin, w 2018 roku - 17, a w 2019 roku - 16.

Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

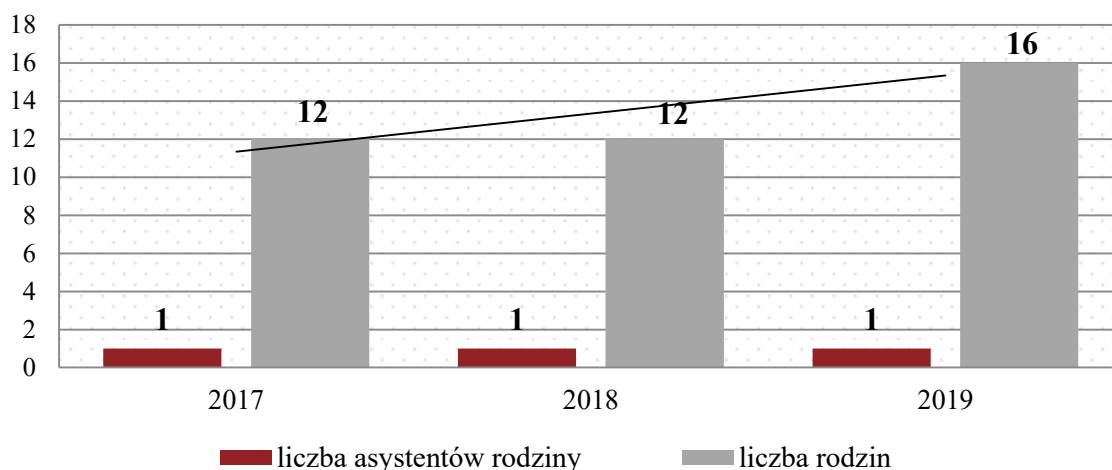
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Dobra realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W MGOPS w Dobrej zatrudniony jest jeden asystent rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania, w 2019 roku asystent prowadził pracę w 16 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta wzrosła o 33%.

Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019

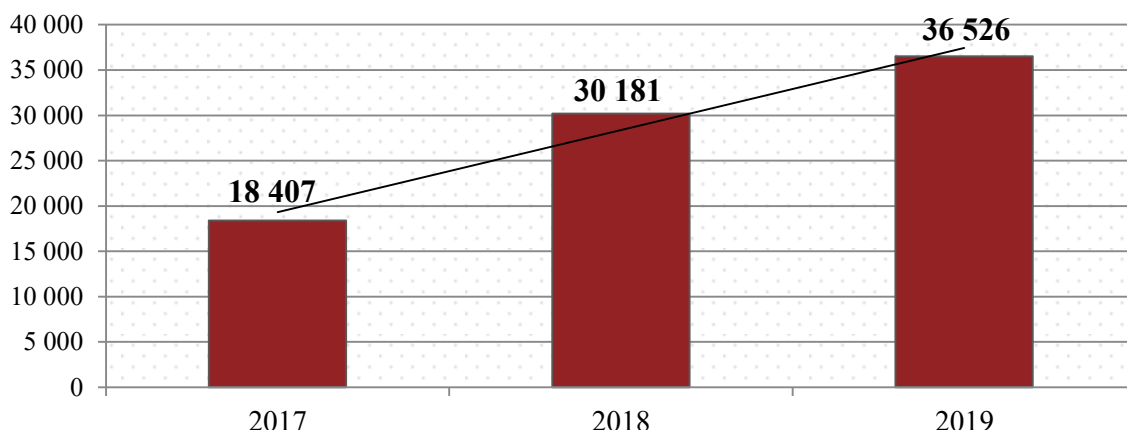
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Dobra nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 36 526 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 ulegała znacznemu wzrostowi.

Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach wspierania rodziny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku, organizacje pozarządowe oraz placówki służby zdrowia.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zajmują się między innymi świetlice funkcjonujące na terenie Gminy w miejscowościach: Linne, Mikulice, Miłkowice, Ostrówek, Piekary, Potworów, Rzechta, Rzymisko. Skęczniew, Strachocice Kolonia, Strachocice.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia asystenta rodziny.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników

zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcyjności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej poprzez zapewnienie możliwości rozwoju kompetencji rodzicielskich, nabycia umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współfinansowanie wycieczek zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wycieczek zimowego i letniego.
2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
3	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
4	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
5	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.

7	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
8	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
9	Utworzenie Świetlicy Środowiskowej wspierających lokalną społeczność w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach Świetlicy Środowiskowej, liczba zajęć zorganizowanych dla uczestników Świetlicy.
10	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
11	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
12	Nawiązywanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

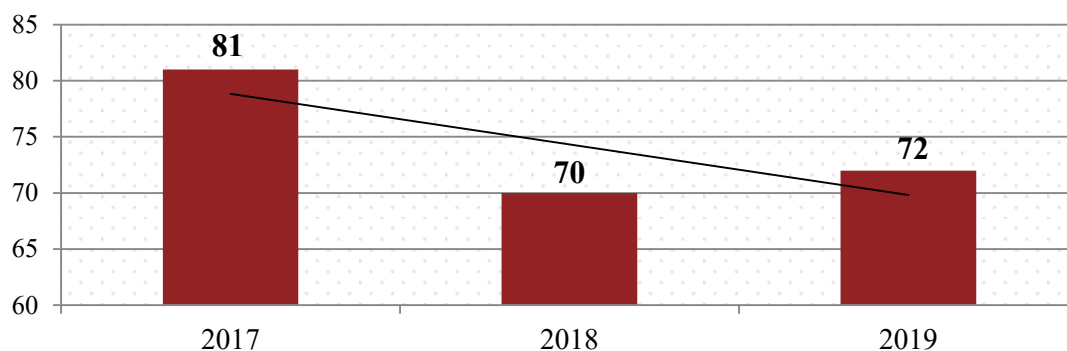
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 72 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin będących świadczeniobiorcami w Gminie w latach 2017-2019. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zmniejszeniu. W stosunku do 2017 nastąpił spadek 11%.

Wykres 28. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przyznano 3 085 świadczeń na łączną kwotę 68 238,00 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 3 063 na kwotę 67 593,00 zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 3 074 świadczeń na kwotę 77 077,00 zł. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba przyznanych świadczeń utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 8. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	3 085	3 063	3 074
kwota świadczeń (zł)	68 238,00	67 593,00	77 077,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich trzech lat odnotowano wzrost liczby przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2017 roku przyznano 1 719 świadczeń, w 2018 roku – 1 751, natomiast w 2019 roku – 1 807. Różnica pomiędzy 2017 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 88 świadczeń, co oznacza wzrost o 5%.

Tabela 9. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 719	1 751	1 807
kwota świadczeń (zł)	263 007,00	277 203,00	342 453,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku przyznano 821 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 799 świadczeń, natomiast w 2019 roku - 788. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest stopniowy spadek liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie.

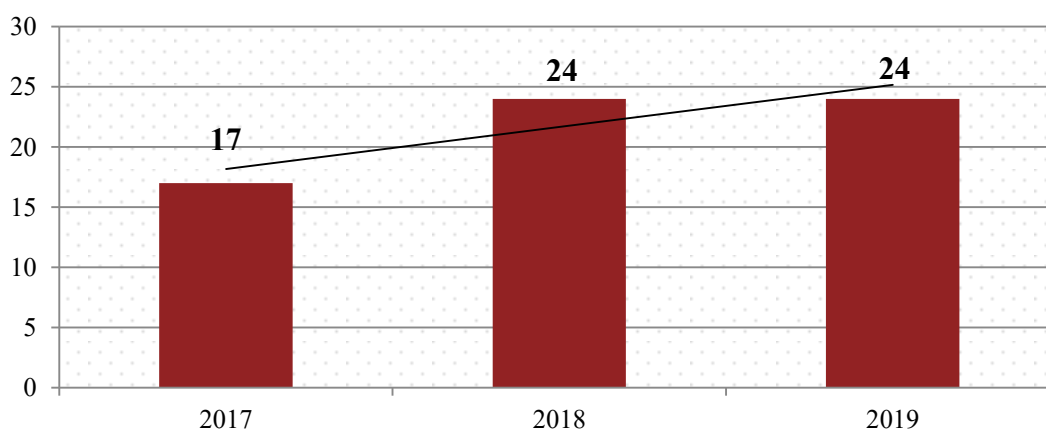
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	821	799	788
kwota świadczeń (zł)	125 613,00	126 300,00	149 408,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2018 i 2019 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) skorzystały 24 osoby. Jest to większa liczba w stosunku do 2017 roku, różnica wynosi 7.

Wykres 29. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Istotnym zasobem w zakresie pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Żeronicach, funkcjonujący od września 2007 roku. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnych intelektualnie, mających trudności w życiu codziennym, wymagających opieki o pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Celem oddziaływań terapeutycznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Żeronicach jest wszechstronna rehabilitacja ukierunkowana na wykształcenie oraz utrwalenie takich umiejętności, które pozwolą naszym uczestnikom jak najbardziej samodzielnie funkcjonować w środowisku domowym, lokalnym. Poprawią ich życie w grupie, w rodzinie, zmniejszą wyobcowanie, a także ograniczą ilość pobytów w szpitalach.

Źródło: <https://domzeronice.pl>

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- niewystarczająca baza placówek działających na rzecz wsparcia i integracji osób niepełnosprawnych na terenie gminy Dobra,
- niepełnosprawność stanowiąca na przestrzeni ostatnich trzech lat najczęstszy powód udzielania pomocy i wsparcia świadczeniobiorcom pomocy społecznej zamieszkującym Gminę.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wspieranie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych poprzez wykorzystanie dostępnych form pomocy instytucjonalnej, materialnej oraz opiekuńczo-pielęgnacyjnej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.

3	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
6	Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7	Organizacja dowozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnych do szkół.	Liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół.
8	Rozwój systemu teleopieki i poszerzenie liczby osób objętych takim wsparciem.	Liczba osób objętych wsparciem teleopieki.
9	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Miasta oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
10	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
11	Udzielanie poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych.	Liczba udzielonych porad rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.
12	Rozwój procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością.	Liczba dzieci objętych procesem wczesnego wspomaganie rozwoju.
13	Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych.	Liczba utworzonych grup i klas integracyjnych. Liczba dostępnych miejsc w grupach i klasach integracyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	PCPR, placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych skutkująca skutecznym przeciwdziałaniem bezrobociu oraz utrzymanie aktualnego zatrudnienia wśród niepełnosprawnych mieszkańców Gminy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Działania mające na celu zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy poprzez wspieranie realizacji zawodowej w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.	Liczba działań zmierzających do zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
3	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.
4	Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców na temat możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
5	Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla młodzieży i dorosłych, niepełnosprawnych mieszkańców Gminy.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem zawodowym.
6	Inicjowanie i wspieranie tworzenia oraz utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w ramach działalności podmiotów ekonomii społecznych (np. spółdzielni socjalnych).	Liczba nowo utworzonych i utrzymanych miejsc pracy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	PCPR, PUP, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹³.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Na przełomie lat 2017-2020 z usług specjalistycznych opiekuńczych nie skorzystał żaden mieszkaniec Gminy.

W razie konieczności skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, mieszkańcy gminy Dobra mogą udać się do Punktu Konsultacyjnego, w którym zatrudnionych jest dwóch psychologów, a także do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej działającej w Turku.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

¹³ www.psychiatriapolska.pl

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie świadomości społecznej na temat profilaktyki dotyczącej zdrowia psychicznego, a także zapewnienie dostępności do odpowiedniej pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5	Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Liczba uczestników warsztatów.
6	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.3. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁴. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrej wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XIV/113/19 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 14 listopada 2019 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok*.

Do zadań mających zostać realizowane w 2020 roku przez GKRPA zawartych w Programie należą:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

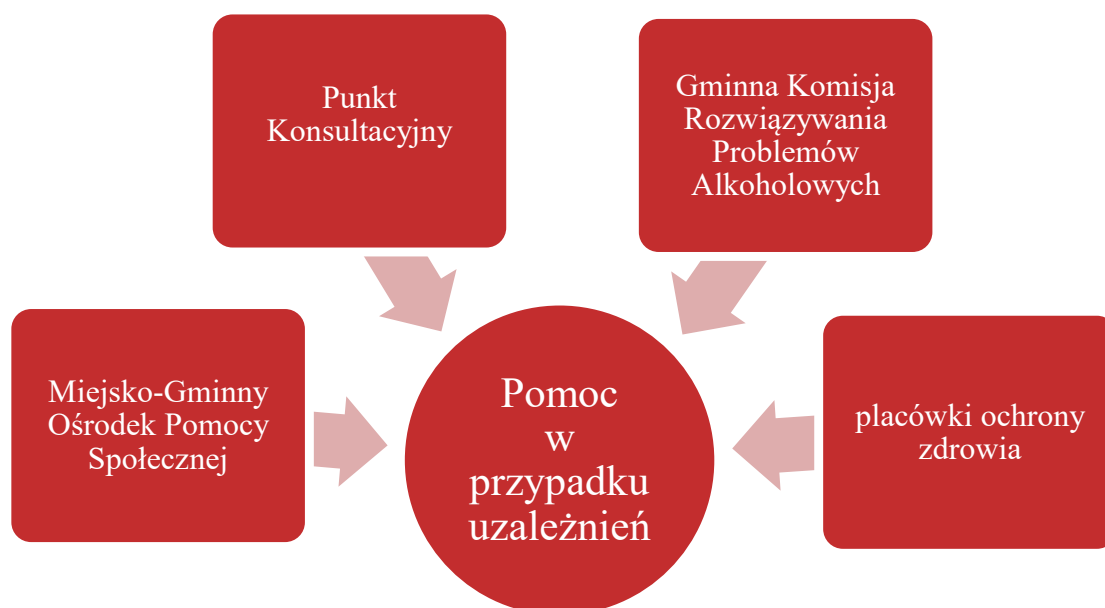
¹⁴ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych;

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego¹⁵.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Dobra mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

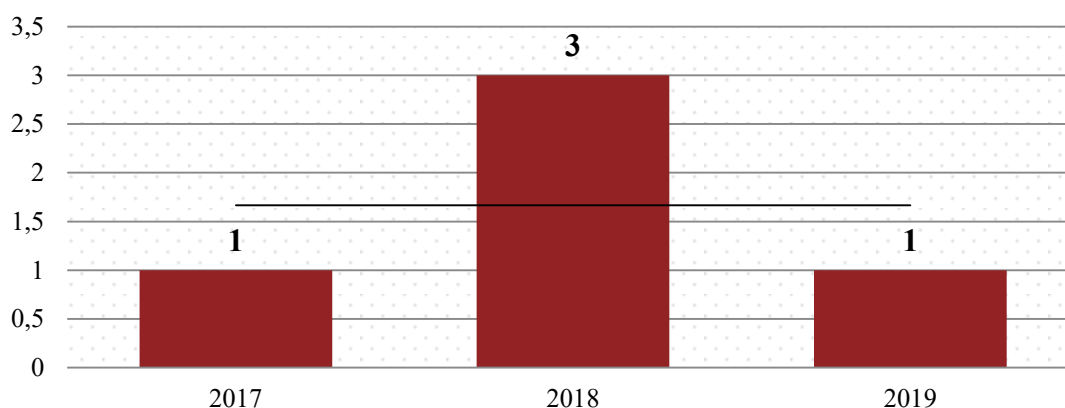

¹⁵ *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok* (uchwała nr XIV/113/19 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 14 listopada 2019 roku).

W 2019 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystała 1 rodzina. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na przedostatnim miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. Na przestrzeni ostatnich lat żadna z rodzin na terenie Gminy nie korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrej, w ramach przysługujących jej uprawnień, działania.

Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 5 członków. W 2019 roku przeprowadzili oni rozmowy z 3 osobami uzależnionymi od alkoholu. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 1 osoby uzależnionej od alkoholu, natomiast nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnej osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat Komisja prowadziła rozmowy z 1 członkiem rodziny osób uzależnionych. Dane dotyczące działań GKRPA w Dobrej podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrej wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	3	3
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	1	1	1
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	1
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Punkt Konsultacyjny w ciągu 2019 roku czynny był 56 godzin w miesiącu. W roku przedmiotowym był w nim zatrudniony specjalista psychoterapii uzależnień, specjalista pracy z rodziną oraz dwóch psychologów. W Punkcie pomoc i wsparcie mogą uzyskać osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. Wśród zadań Punktu Konsultacyjnego wymienić można:

1. prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
2. udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
3. motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
4. motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
5. udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
6. rozpoznawanie zjawisk przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy domowej,
7. inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
8. gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,

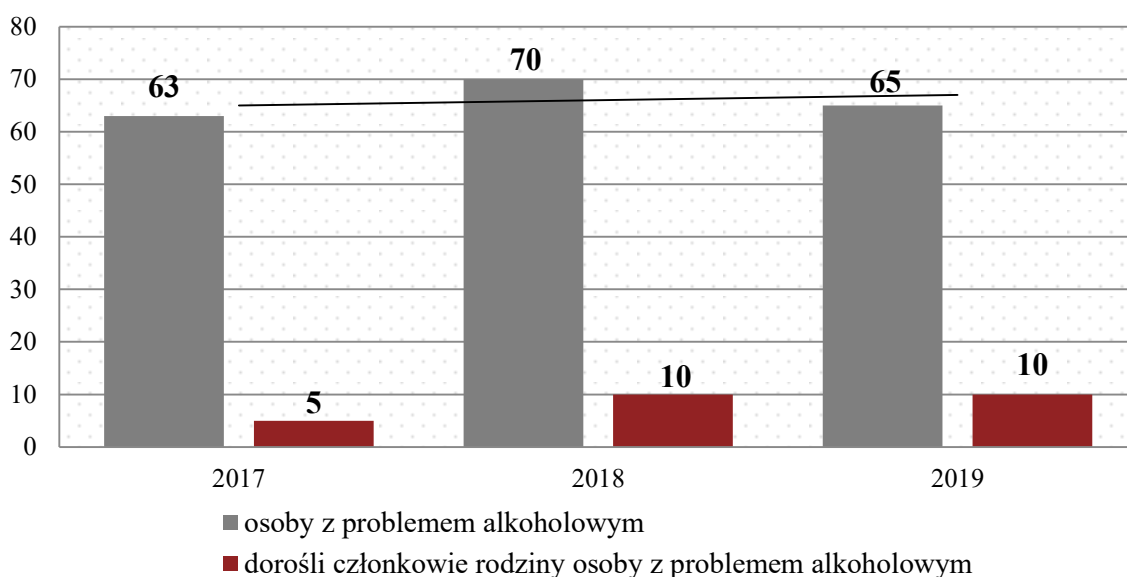

9. współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono porady 65 osobom z problemem alkoholowym oraz 10 dorosłym członkom rodziny osób z problemem alkoholowym. Dane źródłowe wykazują, że wśród mieszkańców występuje zapotrzebowanie na funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego - na przestrzeni ostatnich lat, liczba osób zgłaszających się po poradę i wsparcie utrzymuje się na względnie wysokim i stałym poziomie.

Wykres 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie gminy Dobra w 2019 roku nie funkcjonowała żadna samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) ani grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).

Profilaktyką zachowań ryzykownych zajmuje się także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W latach 2017- 2019 nie zostały przeprowadzone żadne programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.

Natomiast w 2019 roku prowadzone były inne programy profilaktyczne (nierekomendowane), w których wzięło udział łącznie 500 uczniów, 50 rodziców, a także 10 nauczycieli.

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w 2019 roku zorganizowano również:

- jednorazowe prelekcje, pogadanki, w których wzięło udział 50 osób;
- festyny i inne imprezy plenerowe z 100 uczestnikami;
- imprezy sportowe, w których wzięło udział 100 mieszkańców;
- konkursy z 300 uczestnikami.

W omawianym roku zorganizowano również warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej, w których uczestniczyło 10 osób, a także kolonie z programem zajęć profilaktycznych, w których wzięło udział 60 uczestników.

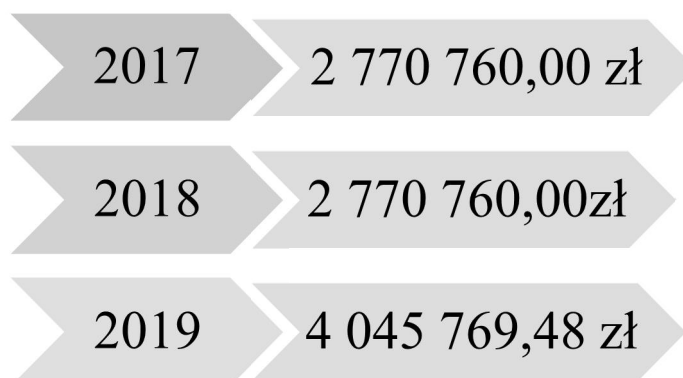
Na przestrzeni ostatnich lat Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piekarach uczestniczyli w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, która kierowana jest do dzieci, młodzieży, rodziców oraz grona pedagogicznego. Organizatorzy corocznych kampanii chcą uświadomić szkodliwy wpływ substancji psychoaktywnych na mózg. Założone cele realizowane są podczas zajęć z wychowawcami oraz na wybranych lekcjach biologii i przyrody. Organizatorzy kampanii przygotowują wiele konkursów indywidualnych i zespołowych dla uczniów klas oraz świetlic. Z kolei dla rodziców organizatorzy kampanii przygotowują informacyjno-edukacyjne na temat substancji psychoaktywnych oraz efektywnych sposobach rozmowy o nich ze swoimi dziećmi. Inicjatorem włączenia gminy Dobra do kampanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która jest głównym koordynatorem realizowanych przedsięwzięć.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Dobra wyniosła łącznie 4 045 769,48 zł, w tym 1 643 577,82 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 218 831,86 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 2 183 359,80 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do dwóch poprzednich lat, w omawianym roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa znacznemu zwiększeniu.

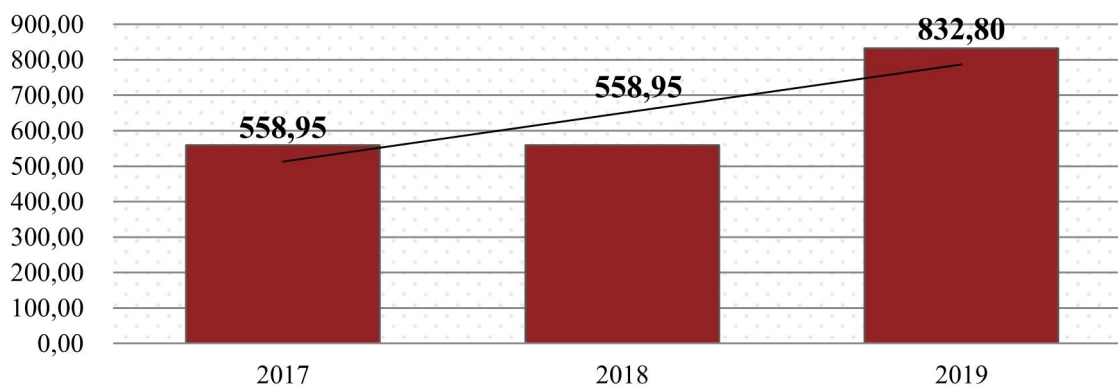
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Dobra alkoholu w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia kształtowała się na poziomie 832,80 zł. W porównaniu do dwóch poprzednich lat wartość ta zwiększyła się aż o 273,85 zł.

Wykres 32. Wartość sprzedanego na terenie gminy Dobra alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych)

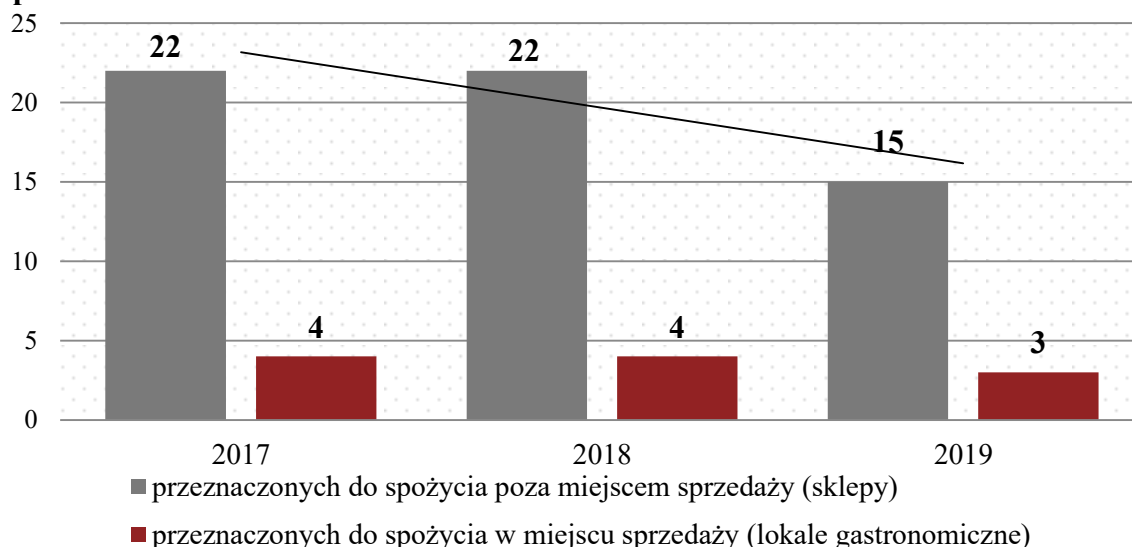

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie gminy Dobra znajdowały się łącznie 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 15 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 3 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba sklepów oraz lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu uległa zmniejszeniu.

Wykres 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- brak realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych na terenie Gminy;
- brak funkcjonujących samopomocowych grup wsparcia.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji

społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,

- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i ich rodzin, a także inicjowanie powstawania oraz wspomaganie działalności już istniejących podmiotów służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.

3	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4	Organizowanie na terenie Gminy grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu (AA), dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba członków grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy.
5	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
9	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, GKRPA.	UM, Punkt Konsultacyjny, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2

Wdrażanie efektywnego systemu profilaktyki i wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz dążenie do podwyższenia wieku inicjacji alkoholowej i nikotynowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.
6	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Gminy.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
7	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
8	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
9	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, GKRPA, placówki oświatowe.	NGO, UM, CK.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3

Zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, promowanie postaw prozdrowotnych oraz rozwijanie systemu wymiany informacji na temat dostępnych form pomocy w przypadku problemu uzależnień wśród mieszkańców Gminy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych

6	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.
---	--	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, GKRPA.	NGO, UM, CK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.4. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Dobra zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem Nr V/42/15 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 29 kwietnia 2015 roku.

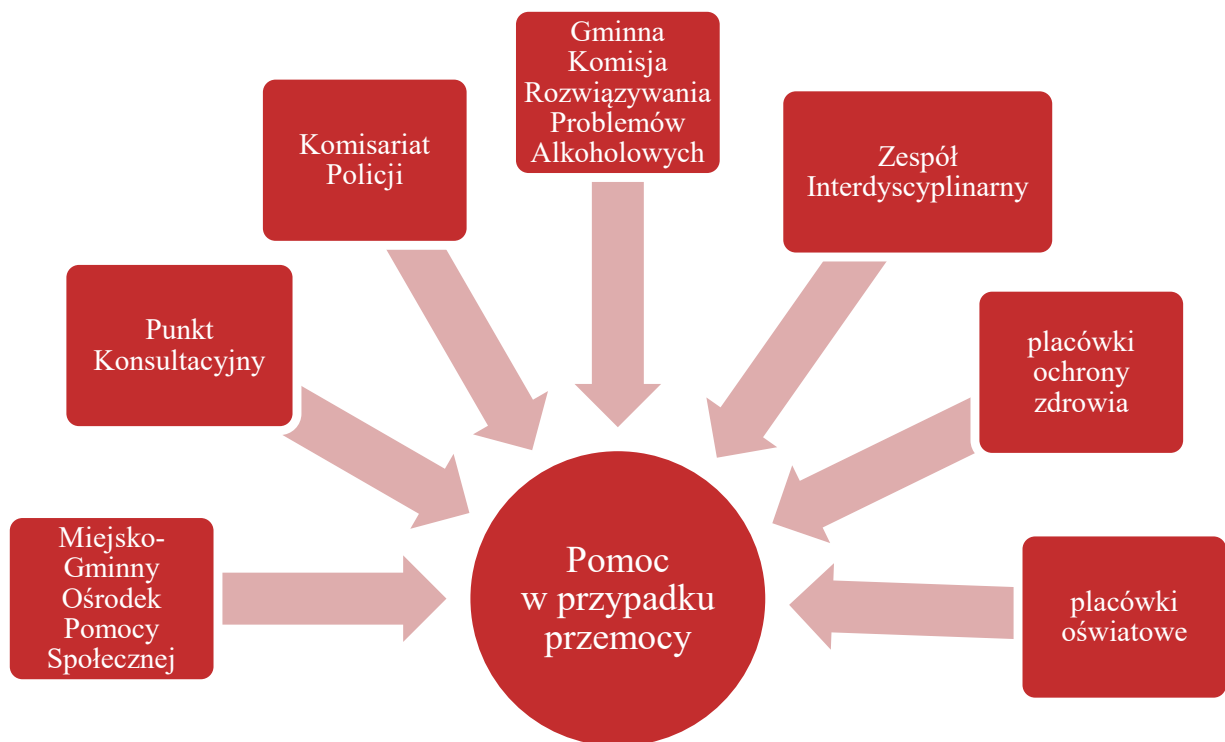

W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- kuratora sądowego,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Dobra mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

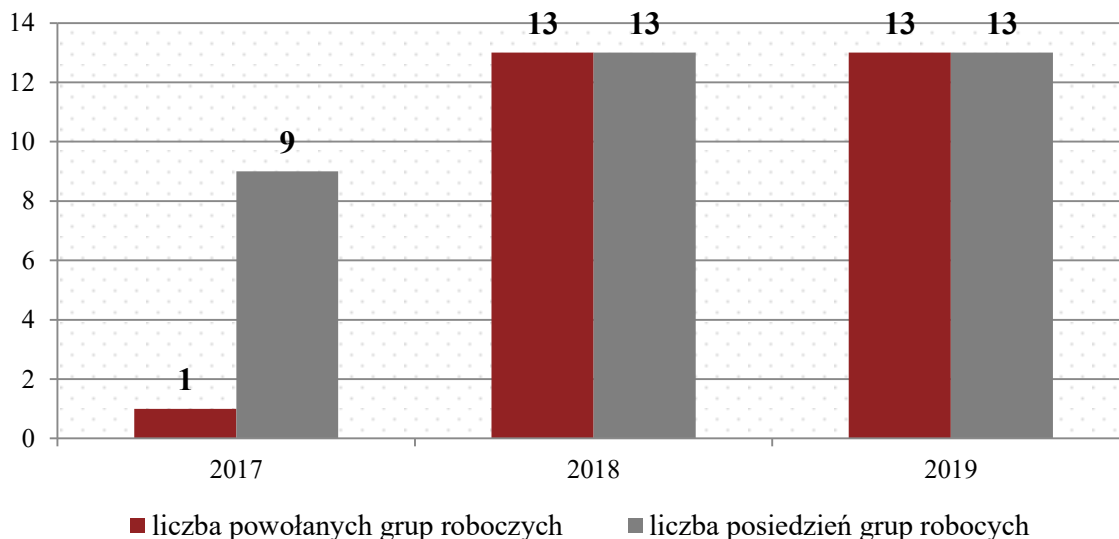
Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobra na lata 2015-2020* przyjętym uchwałą nr V/41/15 z dnia 29 kwietnia 2015 roku. Celem głównym Programu jest „przeciwdziałanie przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.”

Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie,
2. wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy,
3. spadek liczby przypadków przemocy,
4. spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie,
5. stała edukacja środowiska lokalnego poprzez ulotki, broszury, strony internetowe¹⁶.

Zespół Interdyscyplinarny w roku 2019 spotkał się 13 razy. W omawianym roku odbyło się 13 posiedzeń w ramach grup roboczych powołanych do konkretnych przypadków przemocy w rodzinie. Powołano 13 grup roboczych, które objęły działalnością 10 rodzin. W porównaniu do 2017 roku widoczny jest wzrost liczby posiedzeń grup roboczych oraz liczby powołanych grup roboczych.

Wykres 34. Liczba powołanych grup roboczych oraz ich spotkań w latach 2017-2019

¹⁶ *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobra na lata 2015-2020* (uchwała nr V/41/15 z dnia 29 kwietnia 2015 roku).

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Dobra w latach 2017-2019 przedstawione zostały w poniższej tabeli. W 2019 roku sporządzono 5 formularzy „Niebieska Karta C” w obecności osoby dotkniętej przemocą oraz 6 formularzy „Niebieska Karta D” w obecności osoby stosującej przemoc. W omawianym roku zakończono natomiast 4 procedury „Niebieskie Karta” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. W porównaniu do 2017 roku nastąpił wzrost liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta D” oraz niewielki spadek sporządzonych formularzy „Niebieska Karta C”, natomiast w stosunku do 2018 roku odnotowano wzrost zarówno sporządzonych formularzy C i D.

Tabela 12. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

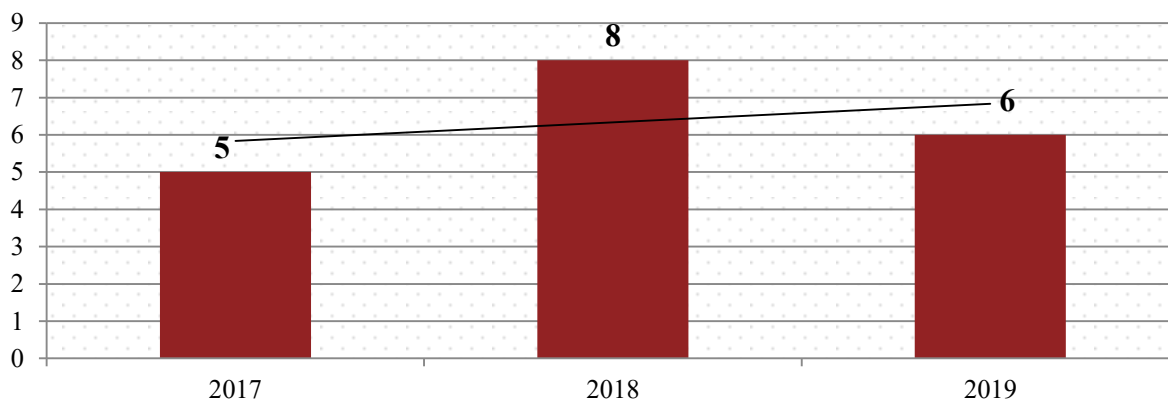
	2017	2018	2019
liczba rodzin, objętych procedurą „Niebieskie Karty”	7	10	10
Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	7	8	10
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta C”	6	4	5
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta D”	4	3	6
liczba rodzin, w których zakończono procedurę	3	4	4

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Dobra za rok 2017 i 2019

W 2019 roku funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Dobrej przeprowadzili 6 interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Liczba interwencji Policji w związku z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy w latach 2017-2019 utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Wykres 35. Liczba przeprowadzonych interwencji Policji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy w latach 2017-2019

Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Dobrej

W latach 2017-2019 roku w Punkcie Konsultacyjnym nie udzielono porady żadnej osobie doznającej przemocy, ani także osobie stosującej przemoc.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak korzystania społeczności lokalnej z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w związku z doznawaniem lub stosowaniem przemocy domowej, przy jednoczesnym wzroście natężenia występowania problemu przemocy w rodzinach zamieszkujących Gminę.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny

zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;

- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.
- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskują wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci oraz zwiększenie skuteczności i jakości systemu działań profilaktycznych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno- edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno- edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno- edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
4	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
5	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
6	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
7	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.
8	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

9	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
---	--	---

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UM, KP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Doskonalenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej,	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej,

	psychologicznej i prawnej.	schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, Zespół Interdyscyplinary.	NGO, GKRPA, UM, KP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

1.5. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

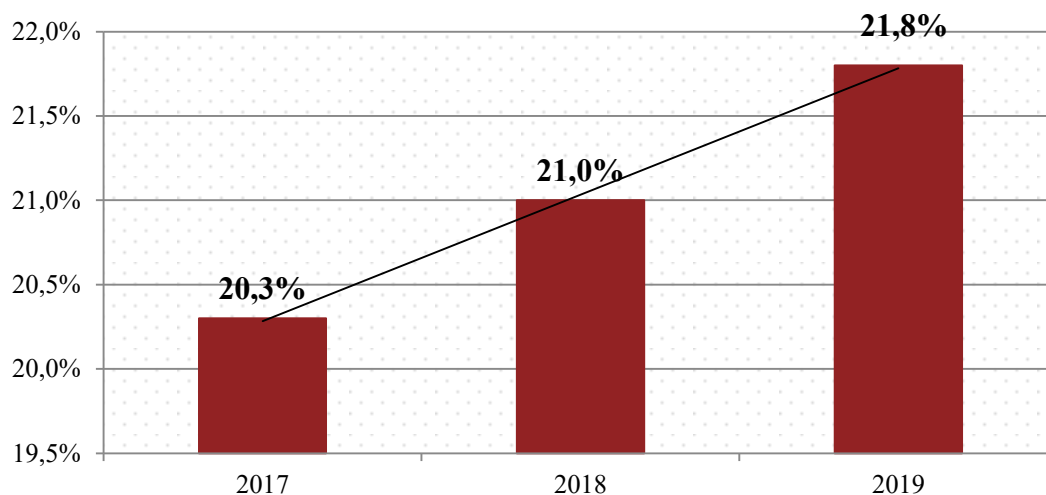
Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą

konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 21,8% wszystkich mieszkańców gminy Dobra, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 1,5 pp.

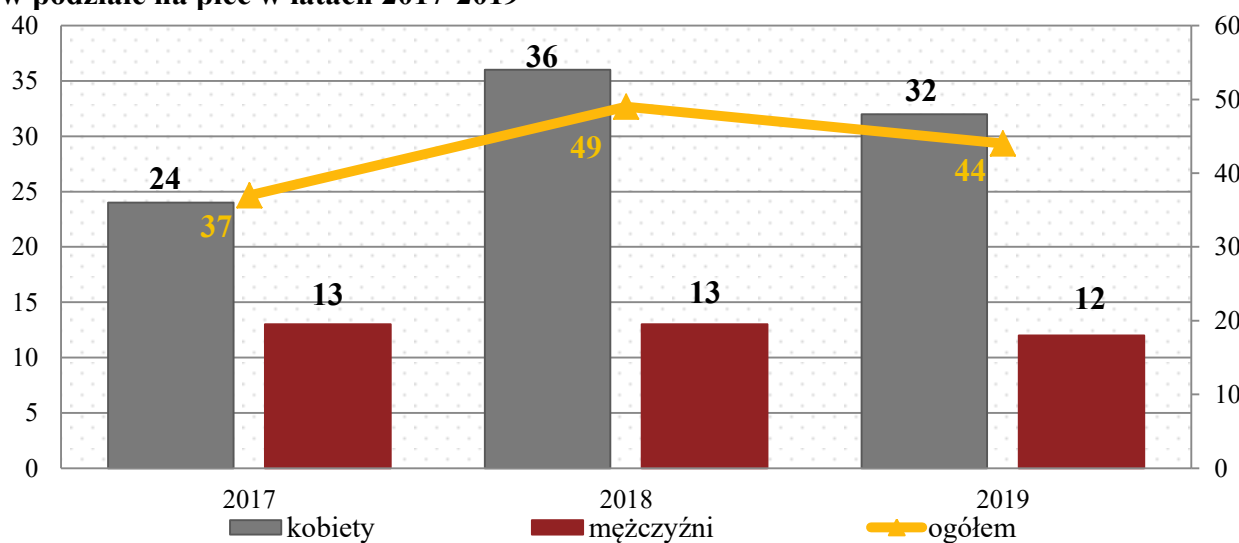
Wykres 36. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 44. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 32, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 12. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do lat poprzednich uległa zwiększeniu. W stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost o 33%.

Wykres 37. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

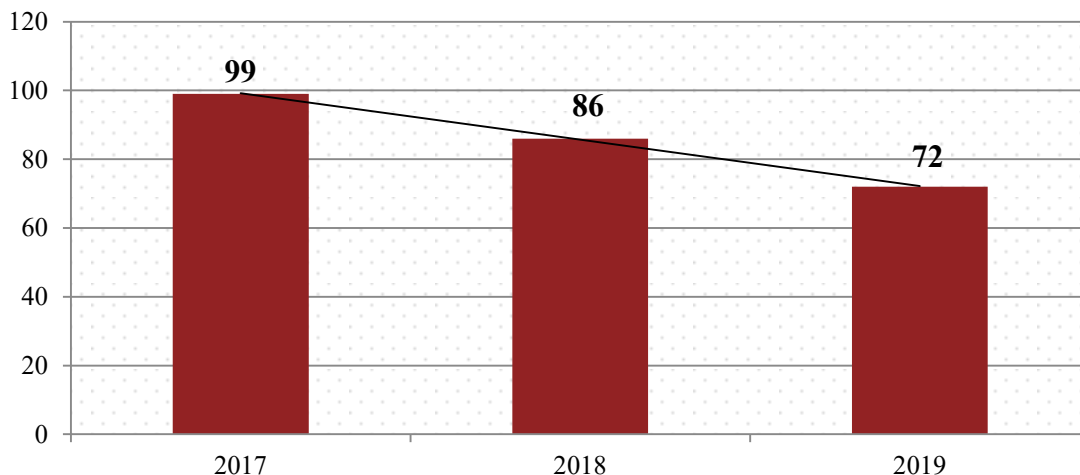

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku udzielone zostały 72 świadczenia mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest spadek liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie – w porównaniu do 2017 roku spadek kształtuje się na poziomie 27%.

Wykres 38. Zasilki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁷.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt 8 mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej znajdującego się w miejscowości Skęczniew, na łączną kwotę 213 996 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że MGOPS z roku na rok ponosi odpłatność za pobyt w DPS coraz większej liczby osób.

¹⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.).

Od 2013 roku swoją działalność pełni Stowarzyszenie Domu Pomocy Społecznej „RAZEM” w Skęczniewie, które wszechstronnie działa na rzecz pomocy pensjonariuszy DPS.

Tabela 13. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	5	6	8
kwota świadczeń (zł)	146 259	202 731	213 996

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W odpowiedzi na potrzeby osób starszych, w gminie Dobra działalność prowadzi Klub „Senior +”. Został on utworzony w 2020 roku w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” na lata 2015-2020. Program inwestycyjny obejmował utworzenie i wyposażenie Klubu „Senior+” w Centrum Kultury w Dobrej. W ramach prac adaptacyjnych dostosowano i wyposażono pomieszczenia na parterze w CK, które są przygotowane na przyjęcie około 30 seniorów. Ponadto od 2018 roku swoją działalność prowadzi i rozwija „Stowarzyszenie „DRUGA MŁODOŚĆ”, którego statutowym celem jest szeroko pojmowana działalność na rzecz środowiska seniorów w mieście i gminie Dobra, a także promowanie regionu w szczególności poprzez twórczość artystyczną.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne,

demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.

- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Aktywizacja zawodowa, społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie rozwoju miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.

6	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
7	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
8	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.
9	Wspieranie różnorodnych form samoorganizowania się seniorów, w tym współpraca na rzecz powołania na terenie Gminy samodzielnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.	Liczba działań podjętych w ramach wspierania różnorodnych form samoorganizowania się osób starszych.
10	Działania z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, w tym m.in. realizacja wspólnych projektów we współpracy z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury.	Liczba działań podjętych w ramach animacji i integracji międzypokoleniowej.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	NGO, Klub „Senior +”, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2

Zapewnienie systemowego wsparcia osób starszych i ich bliskich w celu zapewnienia warunków możliwie pełnej i adekwatnej do potrzeb opieki dla seniorów, pozwalającej na aktywne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych wspieranych adresowanych do osób starszych.	Liczba funkcjonujących mieszkań chronionych.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.

3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
7	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.	Liczba miejsc dostępnych dla osób starszych w dziennym domu pomocy.
8	Podejmowanie działań na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku rodzinnym, w tym m.in.: szkoleniowe i doradcze wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz rozwój nowych metod działania i doskonalenia kadr, mające na celu czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą.	Liczba działań podjętych na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku lokalnym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS, UM.	NGO, „Klub Senior+”, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.6. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

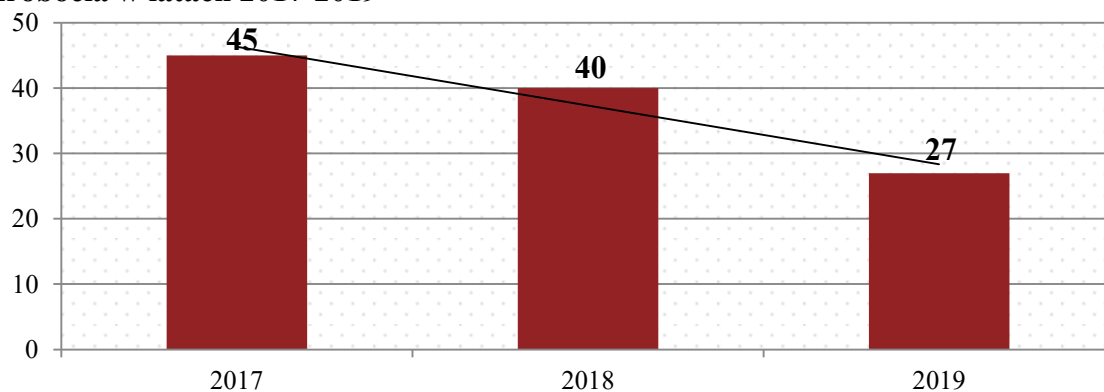
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często

skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 27. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy to, że bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

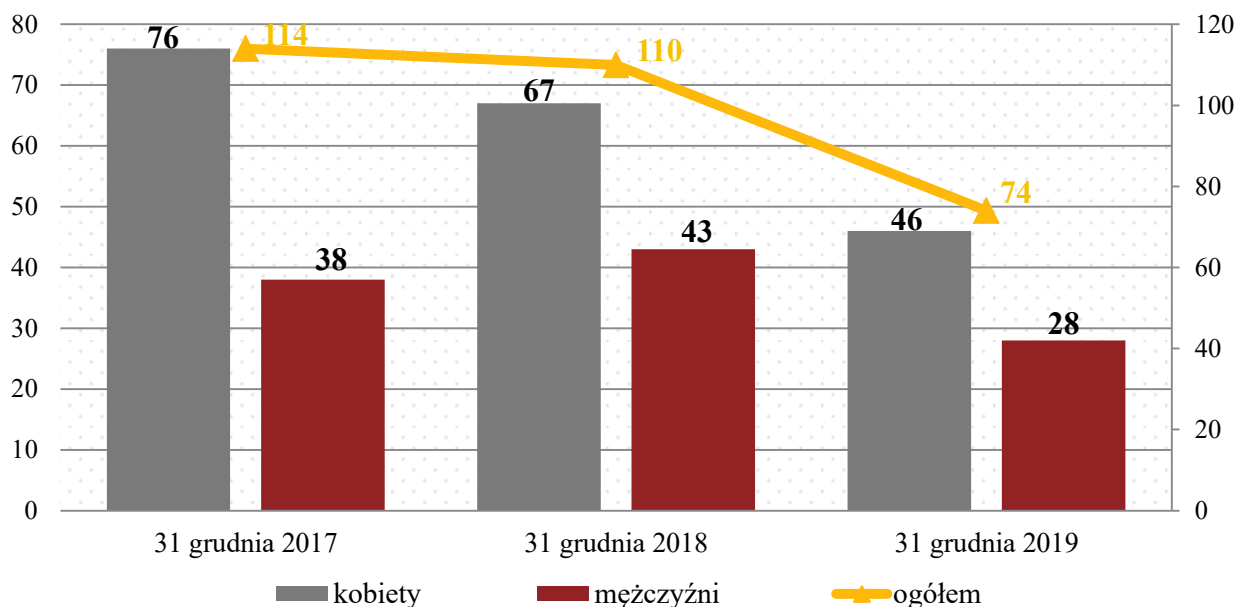
Wykres 39. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Turku zarejestrowane były łącznie 74 osoby. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 33%, natomiast w porównaniu do roku 2017 spadek o 35%. W roku przedmiotowym pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 46, liczba mężczyzn – 28).

Wykres 40. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Turku z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Turku

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku nastąpił spadek zarówno udziału osób do 25 i 30 roku życia jak i mających więcej niż 50 lat będących zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Dobra z podziałem na wiek w latach 2017-2019

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019
	liczba osób	liczba osób	liczba osób
do 25 roku życia	15	14	11
do 30 roku życia	34	29	22
powyżej 50 roku życia	33	36	23

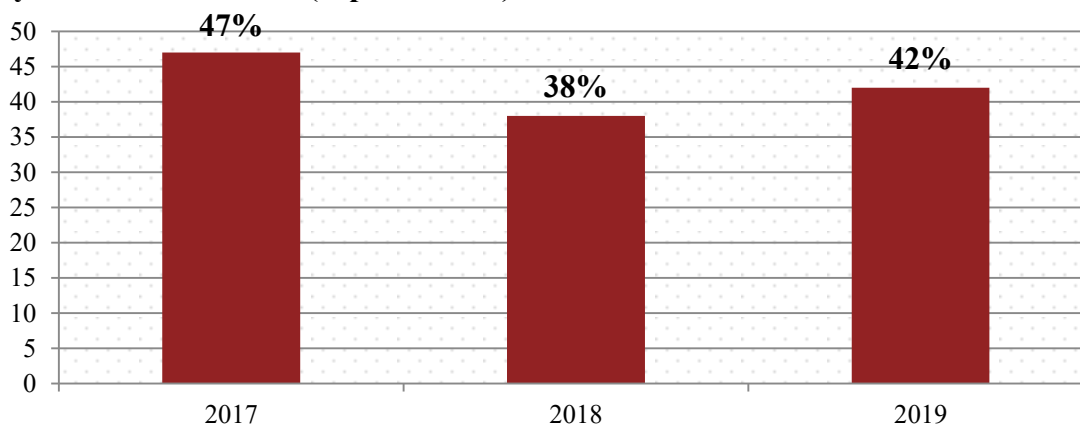
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Turku, pod koniec 2019 roku osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy stanowiły 42%, spośród wszystkich bezrobotnych mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2017-2019 udział osób długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie

wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP uległ zwiększeniu (w 2017 roku osoby te stanowiły 47% ogółu, natomiast w 2018 roku – 38%).

Wykres 41. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy w latach 2017-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Szczegółowe dane dotyczące liczby zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy z podziałem na czas pozostawania bez pracy przedstawiony został w tabeli poniżej.

Tabela 15. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Dobra z podziałem na okres pozostawania bez pracy oraz płeć na przestrzeni 2017-2019

okres pozostawania bez pracy	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
do 1 miesiąca	4	8	11	9	7	6
do 3 miesięcy	16	10	14	8	14	6
3-6 miesięcy	14	3	14	5	6	3
6-12 miesięcy	14	4	8	9	6	4
12-24 miesięcy	8	4	8	2	6	1
powyżej 24 miesięcy	20	9	12	9	7	8

Źródło: bdl.stat.gov.pl

Mieszkańcy gminy Dobra korzystają z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy z pomocy w kierunku rozwoju zatrudnienia. PUP we współpracy z innymi instytucjami realizował różnorodne projekty, w których mogli uczestniczyć bezrobotni mieszkańcy powiatu tureckiego i jego Gmin:

- W latach 2016-2017 został zrealizowany projekt pod nazwą „Czas na własną firmę!”, którego celem było przygotowanie 50 uczestników do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej poprzez udział w szkoleniach, doradztwie oraz udzielenie dotacji i/lub wsparcia pomostowego dla 35 z nich. Liderem projektu był MM

Consulting Mariusz Marciniak. Grupę docelową projektu stanowiły osoby bezrobotne lub bierne zawodowo powyżej 29 roku życia, o niskich kwalifikacjach tj. osoby posiadające wykształcenie co najwyżej średnie. Projekt był współfinansowany ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.3.1 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość.

- W latach 2016-2018 realizowany był projekt „Jestem Europejczykiem – znam języki obce”, którego celem była organizacja szkoleń językowych z języka angielskiego lub języka niemieckiego, kończących się egzaminem zewnętrznym TOEIC lub WiDaF. Liderem projektu było Stowarzyszenie Nasza Wielkopolska, a grupę docelową stanowili kobiety i mężczyźni, w wieku co najmniej 25 lat, z wykształceniem maksymalnie średnim. Projekt współfinansowany był ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Działanie 8.2 Uczenie się przez całe życie.
- Kolejnym realizowanym przedsięwzięciem w latach 2016-2018 stanowił projekt „Bądź aktywny”, adresowany do osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu niepełnosprawności. Liderem projektu był Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych InBIT Sp. z o.o., a jego współfinansowanie nastąpiło ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, działanie 7.1: Aktywna Integracja, Poddziałanie 7.1.2 : Aktywna integracja-projekty konkursowe.
- Interesującym przedsięwzięciem skierowanym przede wszystkim do kobiet chcących założyć indywidualną działalność gospodarczą, stanowił projekt „Własny biznes szansą dla kobiet”, realizowany w latach 2016-2018, którego liderem była Wielkopolska Agencja Rozwoju Sp. Z o.o. Grupą docelową były bezrobotne lub bierne zawodowo kobiety w wieku 30+, zamierzające otworzyć działalność gospodarczą. Formy wsparcia obejmowały specjalistyczne doradztwo zawodowe, spotkania networkingowe, doradztwo w pisaniu biznesplanu, czy również jednorazową dotację na założenie działalności gospodarczej. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.3.1 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość.

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Turku był realizatorem dwóch projektów, w których mogli uczestniczyć mieszkańcy gminy Dobra, po wcześniejszym zgłoszeniu. Należały do nich:

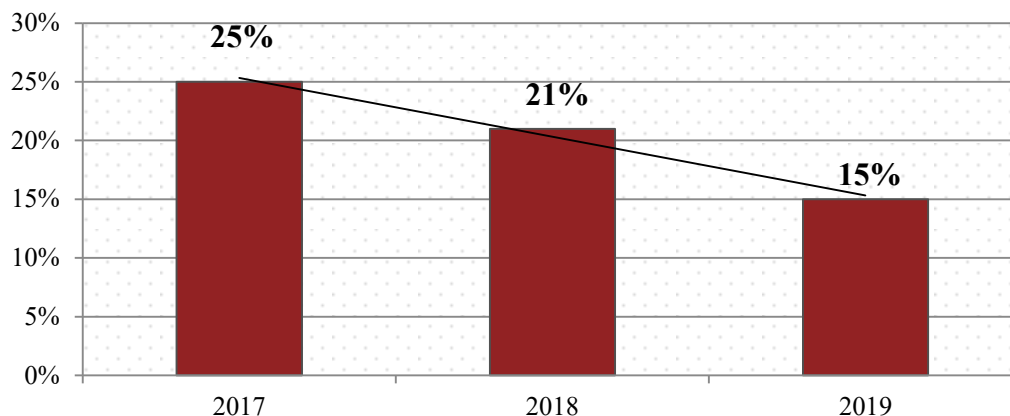
- „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie tureckim (V)”, którego celem było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie tureckim”. Uczestnikami projektu mogły być osoby powyżej 29 roku życia pozostające bez pracy, zarejestrowane w PUP w Turku, zakwalifikowane do I profilu pomocy (tzw. bezrobotni aktywni) lub II profilu pomocy (tzw. wymagający wsparcia). W ramach projektu zostały podjęte takie działania jak poradnictwo zawodowe (opracowanie Indywidualnego Planu Działania), pośrednictwo pracy, staż, prace interwencyjne, przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz szkolenia. Projekt został współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 6. Rynek Pracy, Działanie 6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ.
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tureckim (V)”, którego celem było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie tureckim. Uczestnikami projektu były osoby młode w wieku 18-29 lat bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu – tzw. młodzież NEET. W ramach działania projektu zostały przeprowadzone takie działania jak poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staż, bon na zasiedlenie, przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Program był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jeżeli chodzi o wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej, obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem, możemy zauważyć jego tendencję spadkową. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 25% w 2017 roku do 15% w 2019 roku.

Wykres 42. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- utrzymujący się znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz bezrobocie pozostające na trzecim miejscu jako powód udzielania pomocy społecznej.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości

materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególnie mają wpływ na dzieci w rodzinach;

- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych poprzez prowadzenie działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.

2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Kontynuowanie organizacji opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiającą szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.
4	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych.	Liczba zawartych i zrealizowanych kontraktów socjalnych.
9	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
10	Pobudzanie i wzmocnienie systemu motywacji ora przekazywanie praktycznych umiejętności w celu aktywnego poruszania się na rynku pracy.	Liczba osób objętych programem wsparcia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS	PUP, UM, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Rozwój rynku pracy i nowych miejsc zatrudnienia poprzez wykorzystanie lokalnego potencjału gospodarczego.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Współpraca gminy Dobra z Powiatowym Urzędem Pracy oraz lokalnymi pracodawcami w zakresie zwiększania aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań w ramach współpracy poszczególnych instytucji.
2	Inicjowanie powstania oraz prowadzenie Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Zawodowej, w tym Inkubatora Przedsiębiorczości.	Liczba powstałych Centrów Przedsiębiorczości i Aktywizacji Zawodowej.
3	Organizacja szkoleń i doradztwa zawodowego dla przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego na rozpoczęcie lub rozwój prowadzonej działalności gospodarczej.	Liczba osób objętych szkoleniami i poradnictwem.
4	Stworzenie odpowiedniej oferty reklamującej gminę Dobra w celu pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	Liczba pozyskanych przedsiębiorców.
5	Zatrudnienie Doradcy Zawodowego prowadzącego konsultacje lub warsztaty dla przedsiębiorców chcących prowadzić własną działalność gospodarczą.	Liczba zorganizowanych konsultacji/warsztatów dla przedsiębiorców.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, UM	NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.7. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

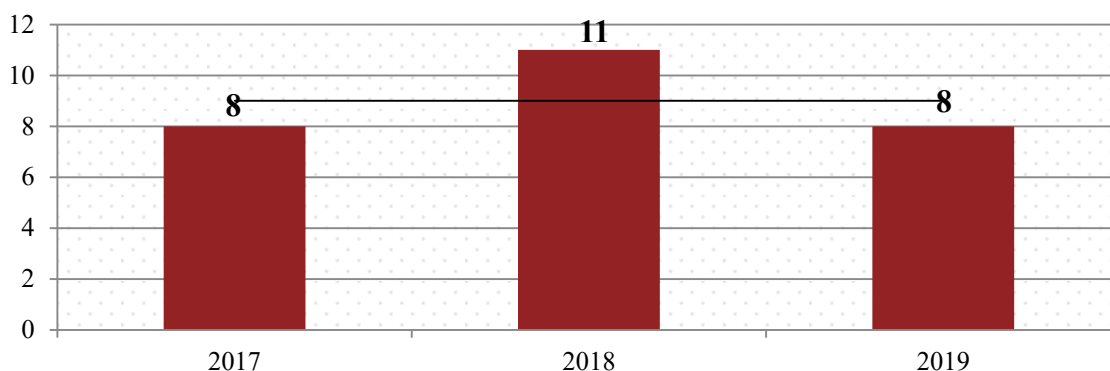
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku z powodu ubóstwa pomoc i wsparcie z pomocy społecznej zostało udzielone 8 rodzinom, w roku poprzednim - 11, a w 2017 roku pomoc i wsparcie z tego powodu otrzymało 8 rodzin.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa utrzymywała się na przestrzeni lat 2017-2019 na względnie stałym poziomie.

Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 46 osób, tj. o 8% mniej niż w 2018 i 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 13 – co oznacza spadek o 38% w stosunku do roku 2018 i 50% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 95 osób i jest to spadek o 11% w porównaniu do roku poprzedniego i wzrost o 2% w stosunku do roku 2017.

Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie przyznawanych zasiłków stałych, okresowych i celowych.

Tabela 16. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
zasiłek stały	50	297 335	50	269 889	46	278 060
zasiłek okresowy	26	61 292	21	50 788	13	42 738
zasiłek celowy	97	98 480	107	104 342	95	113 331

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

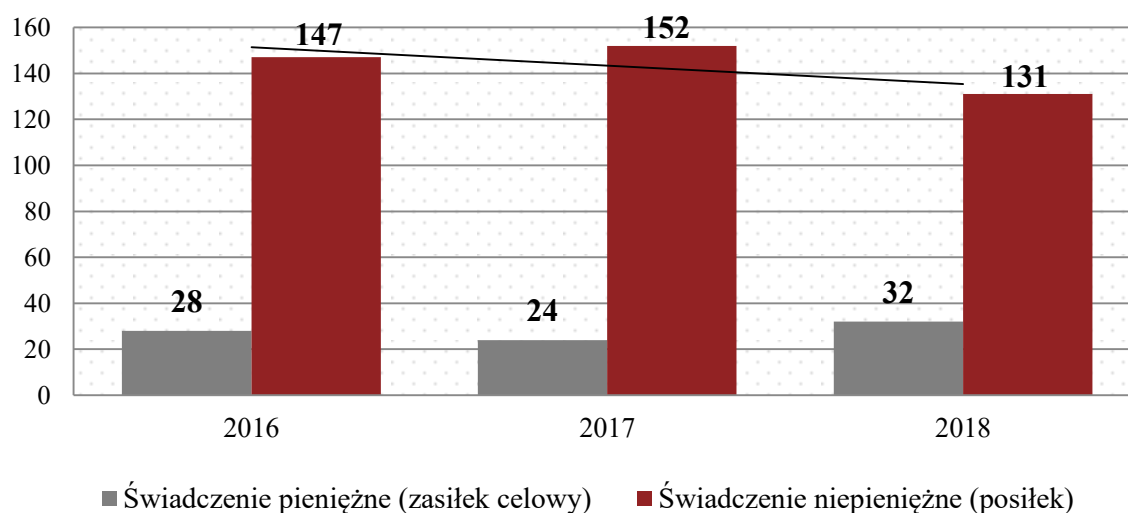
Mieszkańcy gminy Dobra w okresie od 2014 do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁸.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 32 mieszkańców to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 131 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku znacznie zmalała – w porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek o 11%. Z kolei liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne w porównaniu do 2016 roku uległa zwiększeniu o 14%.

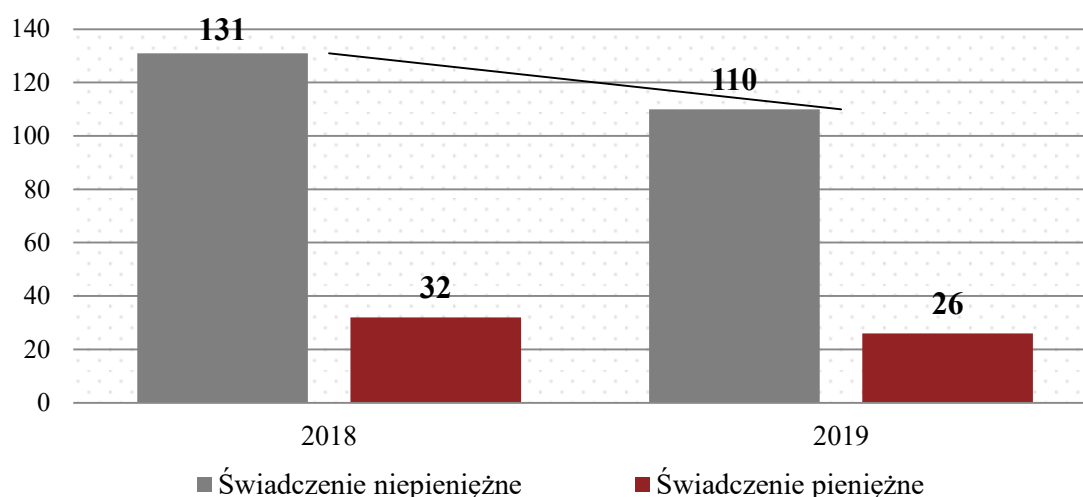
¹⁸ www.gov.pl/web/rodzina

Wykres 44. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017 i 2018 rok

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 26 osobom, tj. 6 osobom mniej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 110 osób, czyli o 21 osób mniej niż w roku 2018.

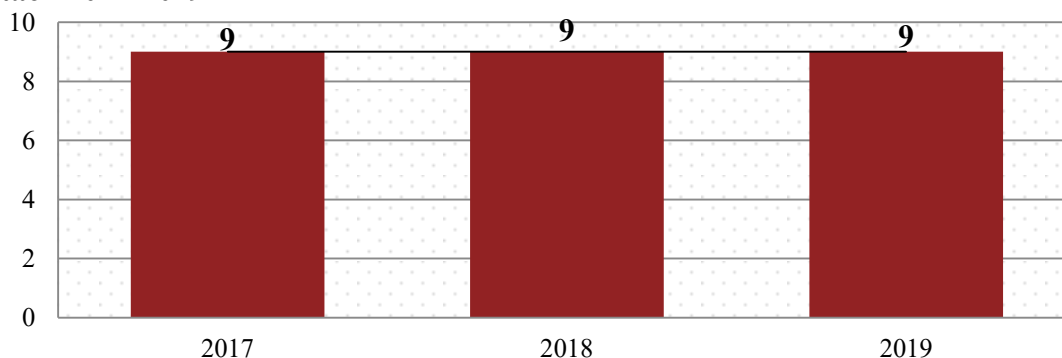
Wykres 45. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019 utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 9.

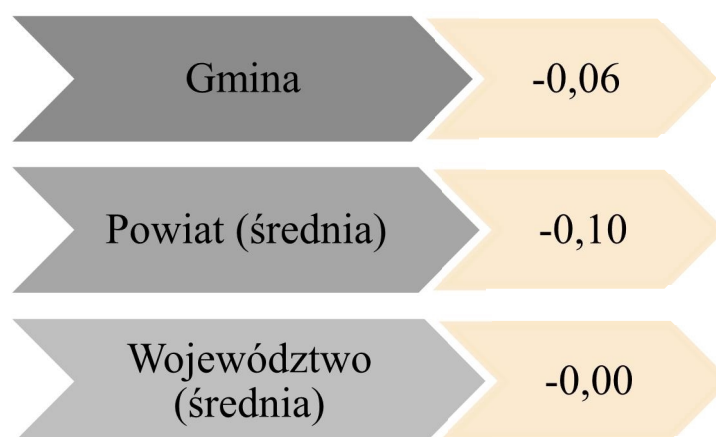

Wykres 46. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Dobra na wyższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Dobra wynosi on $-0,06$, natomiast na terenie powiatu $-0,10$.

Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Dobra, powiecie tureckim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności;

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Rozwój systemu wsparcia i inkluzji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.
6	Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez umożliwienie włączenia się w udzielanie pomocy przez osoby prywatne – organizacja i wspieranie idei wolontariatu.	Liczba osób objętych wolontaryjnymi działaniami pomocowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS	UM, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2

Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.
5	Promowanie aktywnych form pomocy przez utrzymywanie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.	Liczba pracujących osób w formie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.

6	Diagnozowanie, identyfikacja i monitorowanie natężenia wybranych problemów społecznych na terenie Gminy.	Liczba podjętych działań w celu identyfikacji natężenia wybranych problemów społecznych.
---	--	--

Wdrażanie

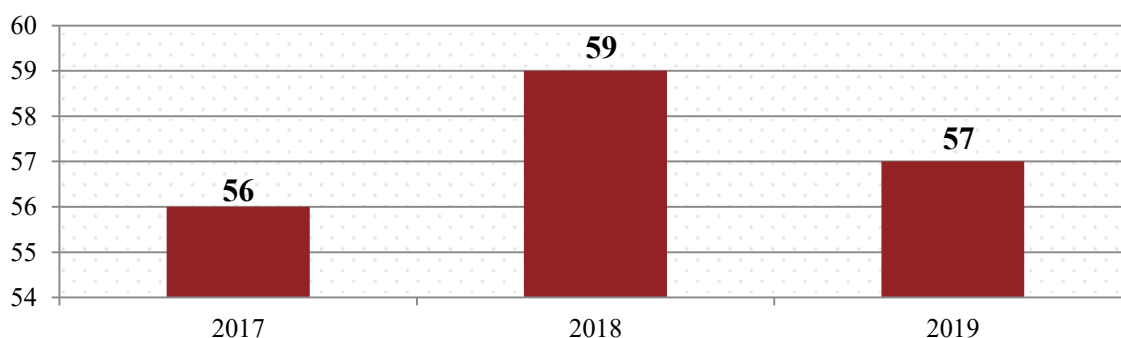
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MGOPS	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.8. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Dobrej wynika, że w 2017 roku na terenie Gminy funkcjonariusze Policji przeprowadzili 56 interwencji (z czego 20 dotyczyło działań podjętych wobec osób nietrzeźwych, 5 w sytuacji występowania przemocy w rodzinie, a 31 w przypadku nietrzeźwych kierowców). W 2018 roku policjanci podjęli 59 interwencji (26 względem osób nietrzeźwych, 8 związanych z przemocą w rodzinie, 25 wobec nietrzeźwych kierowców). Natomiast w 2019 roku – 57, z czego 21 dotyczyło osób nietrzeźwych, 6 związanych było z występowaniem przemocy w rodzinie, a 30 interwencji zostało przeprowadzonych wobec nietrzeźwych kierowców.

Wykres 47. Liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji na terenie gminy Dobra w latach 2017-2019

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Dobrej

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Dobrej w 2019 roku podjęli 75 działań i rozmów profilaktycznych, w roku poprzednim – 72, a w roku 2017 - 65.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo wysoka ilość interwencji funkcjonariuszy wobec nietrzeźwych kierowców.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Podjmowanie działań prewencyjnych dążących do zwiększenia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa na drogach, w miejscu zamieszkania oraz w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.

2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności włamań i kradzieży.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar Gminy objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KP.	NGO, MGOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

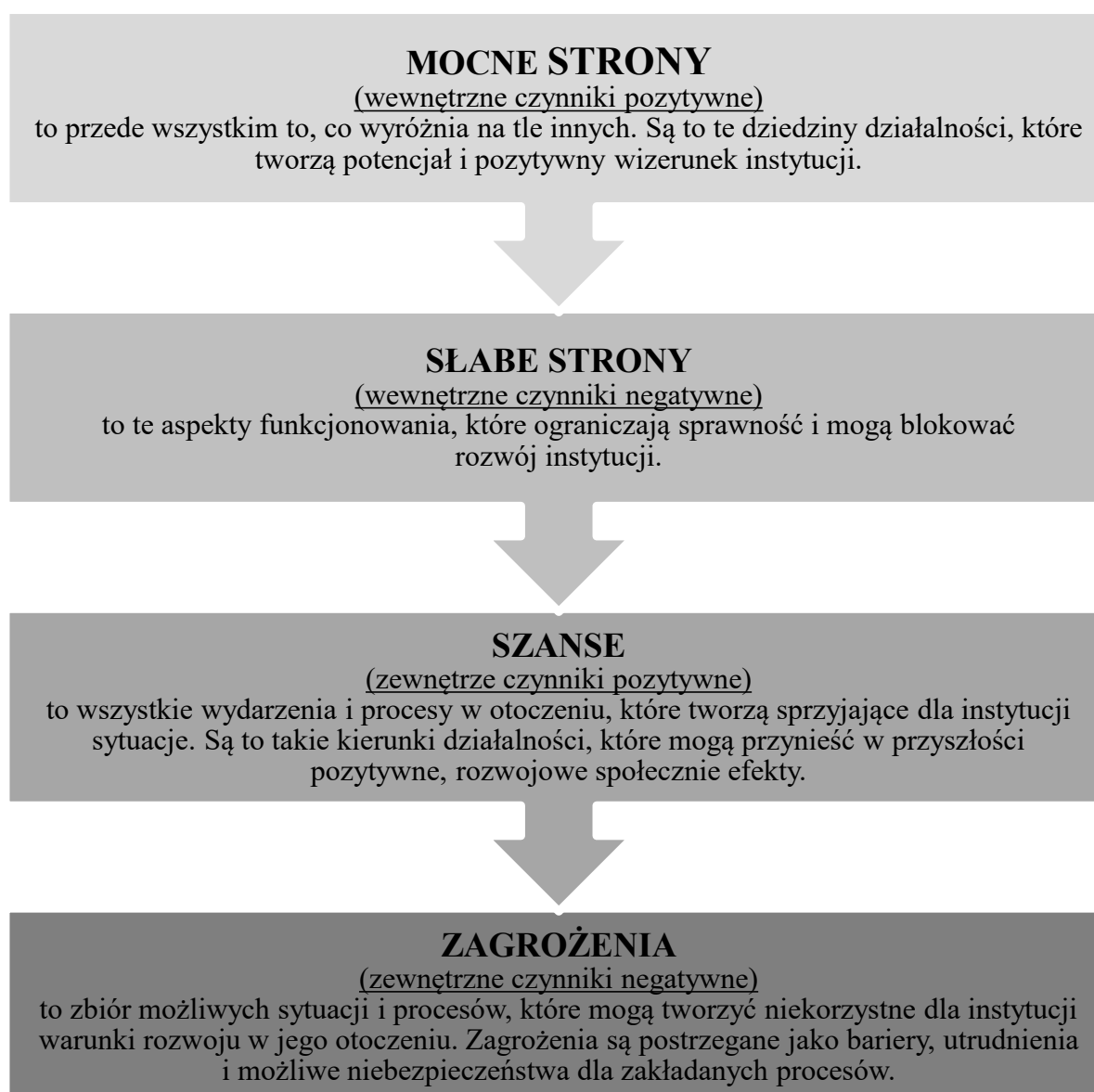

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjność gminy Dobra pod względem przyrodniczym oraz turystycznym.
2. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
3. Funkcjonowanie na terenie Gminy licznych zakładów przemysłowych.
4. Współpraca MGOPS z organizacjami pozarządowymi o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Funkcjonowanie punktów przedszkolnych oraz żłobka publicznego umożliwiającego opiekę dla dzieci do 3 r.ż.
6. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie Asystenta Rodziny.
7. Funkcjonowanie lokali socjalnych na terenie Gminy.
8. Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb pomocy społecznej.
9. Efektywna współpraca międzyinstytucjonalna i zaangażowanie władz w rozwiązywanie problemów społecznych.
10. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy.
11. Funkcjonowanie na terenie Gminy świetlic wiejskich dla dzieci i młodzieży prowadzących działalność edukacyjną i wychowawczą.
12. Podejmowanie przez Centrum Kultury w Dobrej licznych działań o charakterze kulturalnym.
13. Wielofunkcyjne boisko Orlik, hala i stadion sportowy, korty tenisowe oraz 2 przystanki wodne.
14. Realizacja przez Gminę projektów dofinansowywanych ze środków UE.
15. Dobra współpraca MGOPS w Dobrej z Powiatowym Urzędem Pracy w Dobrej.

SŁABE STRONY

1. Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat ujemny przyrost naturalny.
2. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
3. Brak wsparcia psychologicznego oraz superwizji dla pracowników socjalnych.
4. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.
5. Brak mieszkań chronionych wspieranym.
6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.
7. Niewystarczająca oferta pomocy wobec osób stosujących przemoc.
8. Brak organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy prowadzących działalność profilaktyczną w zakresie przemocy w rodzinie oraz uzależnień.
9. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy.
10. Niewystarczająca baza placówek działających na rzecz wsparcia i integracji osób niepełnosprawnych.
11. Występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
12. Brak działających klubów samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
13. Niewystarczająca oferta organizacji czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin zamieszkujących Gminę.
14. Utrzymujący się wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Turku.
15. Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.
16. Brak realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych

16. Uczestnictwo bezrobotnych mieszkańców Gminy w projektach realizowanych przez PUP.
  17. Stopa bezrobocia utrzymująca się na stosunkowo niskim poziomie.
  18. Działalność na terenie Gminy Środowiskowego Domu Pomocy w Żeronicach.
  19. Realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach.
  20. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjnego w Dobrej.
  21. Funkcjonowanie na terenie Gminy miejsca dla seniorów – Klub Senior + oraz Stowarzyszenia „Druga młodość”.
  22. Udział szkół w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.
  23. Prowadzenie programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz zaangażowanie w funkcjonariuszy Policji z Komisariatu w Dobrej w działalność profilaktyczną.
  24. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
  25. Dogodne połączenie komunikacyjne z Łodzią i Poznaniem.
- w placówkach oświatowych.
17. Utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

SZANSE

1. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy oraz środków pomocowych z PEFRON.
2. Utworzenie nowych miejsc pracy i rozwój gospodarczy i turystyki w Gminie.
3. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców.
4. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Współpraca pomiędzy jednostkami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi.
6. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
7. Rozwój idei i wdrażania działań wolontaryjnych w sferze pomocy społecznej.
8. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
9. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
10. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
11. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
12. Wzrost świadomości i umiejętności osób korzystających z różnorodnych form wsparcia.
13. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
3. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
4. Wypalenie zawodowe pracowników służb pomocy społecznej.
5. Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne.
6. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
7. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
10. Niewystarczający poziom wiedzy dotyczący skutecznej profilaktyki uzależnień.
11. Szybki postęp techniczny i technologiczny i niedostosowane w związku z nim kwalifikacje osób zatrudnionych i poszukujących pracy.
12. Funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy tworzące niekorzystny obraz osób korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Dobra została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Dobra dążąca do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych, zmierzająca do stworzenia warunków sprzyjających trwałej aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców Gminy poprzez właściwą działalność administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, wykorzystująca potencjał tkwiący w mieszkańcach, zasobach gospodarczych, kulturalnych i przyrodniczych regionu.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowani **misji**, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Dobra jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, dążąca do włączenia w nurt życia społeczno-zawodowego wszystkich mieszkańców Gminy dzięki wspieraniu i zaspokajaniu ich potrzeb w celu zintegrowanego rozwoju Gminy, dzięki wykorzystaniu potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań środowiskowych.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobra przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Dobra jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobra mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest MGOPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Dobra.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komisarjatu Policji, PUP, ze sprawozdań MGOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MGOPS przy ścisłej współpracy z gminą Dobra. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii przeprowadzanej co dwa lata.

7. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2027 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

8. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobra jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Dobra i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Dobra, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
3. <https://www.google.com/maps/>
4. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Dobra_\(gmina\)#/media/Plik:Turecki_Dobra.png](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dobra_(gmina)#/media/Plik:Turecki_Dobra.png)
5. <https://bdl.stat.gov.pl/>
6. <https://powiat.ture.pl/terr/gmina-dobra/>
7. <https://poradnik.ngo.pl/>
8. J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*.
9. M. Yaziji, J. Doh, *Organizacje pozarządowe a korporacje*.
10. *Program współpracy Gminy Dobra z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020* (uchwała Nr XIV/115/19 Rady Miejskiej Dobra z dnia 14 listopada 2019 roku).
11. *Statut Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej* (uchwała Rady Miasta Nr XIV/126/16 z dnia 10 marca 2016 roku).
12. *Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok*.
13. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok* (uchwała nr XIV/113/19 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 14 listopada 2019 roku).
14. *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobra na lata 2015-2020* przyjętym uchwałą Nr V/41/15 z dnia 29 kwietnia 2015 roku.
15. Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.
16. *Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok*.
17. *Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobra za rok 2017, 2018 i 2019*.

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Dobra na mapie Polski	13
Rysunek 2. Mapa gminy Dobra.....	14
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Dobra według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	19
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Dobra alkoholu w latach 2017-2019.....	66
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Dobra, powiecie tureckim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku	99

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019.....	17
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)	17
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2016-2018.....	27
Tabela 4. Instalacje techniczno-sanitarne w mieście i na terenach wiejskich w gminie Dobra na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach)	28
Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku.....	33
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć	40
Tabela 7. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019	41
Tabela 8. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	51
Tabela 9. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	52

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019	52
Tabela 11. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrej wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019	63
Tabela 12. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019	75
Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Dobra z podziałem na wiek w latach 2017-2019	88
Tabela 14. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Dobra z podziałem na okres pozostawania bez pracy oraz płeć na przestrzeni 2017-2019.....	89
Tabela 15. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019.....	97

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Dobra w latach 2017-2019.....	15
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Dobra na przestrzeni lat 2017-2019.....	16
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Dobra według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku	16
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019	18
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019.....	18
Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)....	21
Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	21
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie tureckim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	22
Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019.....	23
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	24

Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	24
Wykres 12. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa.....	25
Wykres 13. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019	27
Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie oraz województwie lubelskim w latach 2016-2018	28
Wykres 15. Kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	38
Wykres 16. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Dobra w latach 2017-2019	38
Wykres 17. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)	39
Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019.....	39
Wykres 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku	40
Wykres 20. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin).....	41
Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019.....	42
Wykres 22. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	45
Wykres 23. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	46
Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019.....	46
Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019.....	46
Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019.....	47
Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	48
Wykres 28. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	51

Wykres 29. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019.....	52
Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019	62
Wykres 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2017-2019.....	64
Wykres 32. Wartość sprzedanego na terenie gminy Dobra alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych)	66
Wykres 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Dobra na przestrzeni lat 2017-2019	67
Wykres 34. Liczba powołanych grup roboczych oraz ich spotkań w latach 2017-2019	74
Wykres 35. Liczba przeprowadzonych interwencji Policji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy w latach 2017-2019	76
Wykres 36. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019	81
Wykres 37. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019	81
Wykres 38. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń).....	82
Wykres 39. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019	87
Wykres 40. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Turku z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019.....	88
Wykres 41. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy w latach 2017-2019 (w procentach)	89
Wykres 42. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019.....	92
Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019	96
Wykres 44. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób) ..	98
Wykres 45. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku.....	98

Wykres 46. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019.....	99
Wykres 48. Liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji na terenie gminy Dobra w latach 2017-2019	103

ul. Krasickiego 27/1
30-513 Kraków
tel.: 881 455 251
tel./fax: 12 427 21 41
biuro@atelier-profilaktyka.edu.pl

Uzasadnienie
do uchwały Nr XXVI/187/20
Rady Miejskiej w Dobrej
z dnia 3 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026

Do uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026.

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dobrej

Tomasz Gil